

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΩΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Δραχμᾶς 7.50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Φε. Χρ. 8

Διαχειριστής: Σ. ΒΕΛΛΗΣ

ΕΤΟΣ Δ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 131

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πᾶσαν αἰτσίαν :

“ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ”,

ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 11 Ἀπριλίου 1909

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψιν καὶ τὸν ἐλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθῆναις.

Ἐπόπται τῆς ἔλξης καὶ ὑπεύθυνον

ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ

Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ—Ε. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ—Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ

Δικηγόροι ἐν Ἀθῆναις

ΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΩΡΟΥ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΠΕΛΑΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΜΟΙΒΗΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ ΤΟΥ

Ἄρθρον Β'.

Ἐν τῇ «δικαιοσύνῃ» γράψας πρό τι- νος χρόνου περί τῶν συμφωνιῶν μεταξὺ δικηγόρου καὶ πελάτου περί ἀμοιβῆς ἐξ ἀφορμῆς τοῦ νεαροῦ περί δικηγορικῶν δικαιωμάτων νόμου, ὑπεστήριξα σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ὅτι αἱ ἀπαγορευτικαὶ τῶν ἐργολαβικῶν περί ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων συμφωνιῶν διατάξεις τοῦ Ῥωμαίου Δικαίου, μεταβληθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ Δικαστικοῦ Ὁργανισμοῦ, καταργήθησαν ὑπὸ τοῦ ρηθέντος νόμου. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου δὲν νομίζω ἀποσκοποῦν νὰ γράψω ἐκ νέου μετὰ τὰ ἐν τῇ «δικαιοσύνῃ», ἐσχάτως γραφέντα ὑπὸ τῶν κ. κ. Α. Μυλωνᾶ καὶ Γ. Σημαντήρα, ἄτινες εἰς ἐναντίον πόρισμα ἀπέληξαν.

I

Ὁ κ. Γ. Σημαντήρας ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῶν ἐργολαβικῶν συμφωνιῶν περί ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου κατὰ τὸ Ῥωμαῖον Δίκαιον διετήρησε τὴν ἰσχύϊν τῆς καὶ μετὰ τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ Δικαστ. Ὁργ. ὡς ἐδέχθη καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος διὰ τῆς ἀποφάσεως 90 τοῦ 1900, καὶ μετὰ τὸν νεαρὸν ἀκόμη νόμον περί δικηγορικῶν δικαιωμάτων, διατείνεται ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ Ῥωμαίου Δικαίου περί ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων πρέπει νὰ διακριθῶσιν εἰς δύο κατηγορίας, εἰς διατάξεις περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων, δι' ὧν κανονίζονται αἱ θεμελιαιαὶ εἰς αὐτῆς δικαιοπραξίαι, αἵτινες λόγον ἔχουσι τὴν ἀντίληψιν τῆς δικηγορίας ὡς κοινωνικῆς λειτουργίας, τρόπον τινα δημόσιον φερούσης χαρακτῆρα, καὶ εἰς διατάξεις περὶ τῶν ἐργολαβικῶν συμφωνιῶν, αἵτινες ἀφορῶσιν εἰς δικαιοπραξίας ἀθεμίτους, προσερχόμεναι ἐκ τοῦ λόγου ὅτι αἱ συμφωνίαι αὗται ἀντίκεινται εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη, ὡς ὠθεῖσαι τὸν δικηγόρον εἰς χρῆσιν οὐχὶ εὐθέων μέσων διὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ κέρδους διὰ τοῦ ἄρθρου δὲ 145 τοῦ Ὁργ. τῶν Δικ. ὁ νομοθέτης ἐρρῶθησε μόνον κατ' ἄλλην μορφήν καὶ κατ' ἄλλον τρόπον, τὰς θεμελιὰς περί ἀμοιβῆς δικαιοπραξίας, ὅσας τὰς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων ἐν γένει, καὶ μὴ θέξας τὰς ἐργολαβικὰς συμφωνίας, οἱ περὶ τῶν δ- ποίων ὀρισμοί, ἄλλην ἔχοντες βάσιν, μὴ ρητῶς καταργούμενοι ἰσχύουσιν διότι δύνανται ἀ συνυπάρξαι μετὰ τῶν ὀρισμῶν τοῦ ἄρθρου 145. Ἀλλὰ πάντως οἱ ὀρι- σμοὶ τοῦ Ῥωμαίου Δικαίου ἀφορῶσιν εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ θέμα, τὸ κῆρος τῶν συμφωνιῶν τῶν δικηγόρων περί ἀμοιβῆς, ὀρι- ζόντες τὴν ἐπιτρέπεται καὶ τὴν δὲν ἐπιτρέ- πεται εἰς τὸν δικηγόρον νὰ συμφωνῆσῃ (καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς συμφωνίας περί ἀμοιβῆς πέραν τῶν ἑκατῶν χρυσῶν, ἀφορᾷ εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς δικαιοπραξίας ταύτης ὡς ἀθεμίτου), λόγον δὲ ἔχουσι πάντως τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐνόμου σχέ- σεως τοῦ δικηγόρου καὶ τοῦ πελάτου, ἣτις δὲν εἶνε κοινή μισθώσις ὑπηρεσίας ἀλλ' ἐντολή εἰς ἐργασίαν ἐλευθέριον ἀ- φορῶσα καὶ οἰονεὶ δημοσίαν λειτουργίαν ἀποτελοῦσα. Ἐνεκα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τούτου ἡ ἀμοιβὴ τῶν δικηγόρων κανονί- ζεται κατ' εἰδικὸν τρόπον ὑπὸ τοῦ νό-μου, ὅστις θεωρεῖ ἀνοίκειον διὰ τὸν δι- κηγόρον καὶ ἀπαγορεύει εἰς αὐτὸν νὰ συμφωνῇ περί ἀμοιβῆς ὑπερμέτρου, ἢ νὰ ἀναλαμβάνῃ τὸν κίνδυνον τῆς δίκης, ὅπερ καὶ τοῦτο ἤθελεν εἶνε θεμιτὸν καὶ ἠθικόν, ἐὰν πρόκειτο περί κοινῆς μισθώσεως καὶ παροχῆς ἔργου· ἀπλῶς δὲ καὶ μόνον αἱ

συμφωνίαι περί ἀμοιβῆς αἱ ἐξαρτώμεναι ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς δίκης, ὡς μᾶλλον ἀν- τικείμεναι εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς δικηγο- ρίας καὶ μᾶλλον προσκρούουσαι εἰς τὴν ἠ- θικὴν, ἀπολύτως ἀπαγορεύθησαν⁽¹⁾. Τοι- οτουτρόπως καὶ τὸ ἄρθρον 145 τοῦ Δικασ- τικοῦ Ὁργανισμοῦ καθ' ὃ οἱ δικηγόροι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συμφωνήσωσι περί ἀντι- μισθίας πέραν τῆς νομομισθίας οὐδὲ πρό τῆς ἀποπερατώσεως τῆς συζητήσεως νὰ ἀναγκάσωσι τὸν πελάτην τὸν νὰ ὑποσχε- θῇ ἀντιμισθίαν, γενικῶς καὶ ἀνευ διακρι- σεως ὀρίζον τί δὲν συγχωρεῖται νὰ συμ- φωνήσῃ ὁ δικηγόρος, περιέλαβε πάσας τὰς συμφωνίας περί ἀμοιβῆς, ὡς ἐθεώρη- σεν ὁ νομοθέτης ἀθεμίτους. Κατ' ἀκο- λουθίαν, ὡς μετὰ τὴν διατάξιν του, πᾶσαι αἱ περί ἀμοιβῆς συμφωνίαι τῶν δικηγόρων, αἵ τε τῆς ἀμοιβῆς ἐξαρτώ-σαι ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς δίκης καὶ αἱ κοιναι, ἀπαγορεύονται ἐὰν ἀφορῶ- σιν εἰς ποσὸν μείζον τῶν νομίμων δι- καιοματίων ἢ προέρχονται ἐκ πίε- σεως τοῦ πελάτου ὑπὸ τοῦ δικηγόρου, συνομολογούμεναι πρὸ τοῦ πέρατος τῆς δίκης, ὅβτι πᾶσαι αἱ συμφωνίαι αὗται εἶναι θεμιταί, ἥτοι καὶ αἱ ἐργολαβικαί, ὡσαύτως δὲν συντρέχουσιν οἱ ρηθέντες ὄροι, ἥτοι ὡσαύτως περιορίζονται εἰς τὸ ποσὸν τῆς νομίμου ἀμοιβῆς, αὐτοπρο- αίρετως γινόμεναι πρὸ τοῦ πέρατος τῆς δίκης. Ὁ νομοθέτης δηλαδὴ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων, συμπληροῦμένου διὰ τοῦ ἰσχύϊν νόμου ἔχοντος Βασ. Διατάγ- ματος τοῦ 1835 περί δικηγορικῶν δι- καιοματίων, καθιέρωσε διάφορον παρὰ τὸ Ρ. Δ. σύστημα, προσδιορίζας ἐπακρι- βῶς τὸ ποσὸν τῆς ἀμοιβῆς τοῦ δικηγό- ρου δι' ἐκάστην πράξιν, ἐνῶ τὸ Ρ. Δ. ἀπλῶς ἔτασεν ἀνώτατον ὄριον αὐτῆς ἐξ ἑκατῶν χρυσῶν διὰ τοῦτο ἡ ἀπαγόρευσις πάσης συμφωνίας ἀμοιβῆς τῶν τῶν νο- μίμων δικαιωμάτων διὰ τοῦ ἄρθρου 145 εἶναι ἐπαρκής, μὴ ὄντος ἀναγκαῖον νὰ ταχθῇ ἰδίᾳ ἀπαγόρευσις διὰ τὰς συμφω- νίας περί ἀμοιβῆς τὰς ἐξαρτωμένας ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς δίκης, καθὼς περιοριζόμενας καὶ ταῦτας ἐντὸς τῶν στενῶν ὀρίων τοῦ Β. Διατάγματος τοῦ 1835 ὀρίσας δὲ ὁ νομοθέτης διὰ τοῦ ἐδαφίου 2 τοῦ ἄρ- θρου 145 καὶ ὅτι ἀπαγορεύονται συμ- φωνίαι ἀμοιβῆς μεταξὺ δικηγόρου καὶ πελάτου πρὸ τοῦ πέρατος τῆς δίκης δι' ἐξαναγκασμοῦ ἢ πίεσεως ὑπὸ τοῦ δικη- γόρου ἐπιτυγχάνόμεναι, ἐξετίμησε καὶ κατὰ τοῦτο τὴν ἠθικὴν ἐποψίν.

Τοιουτουτρόπως ἡ ἀπόλυτος ἀρχὴ τοῦ Ῥωμ. Δικαίου περί ἀνισχύου πάσης ἐρ- γολαβικῆς συμφωνίας, δὲν δύναται νὰ συνυπάρξῃ μετὰ τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ ὀργανισμοῦ, οὕσα ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ σύστημά του, καὶ ἔπαυσε νὰ ἰσχύῃ δυνά- μει τῆς γνωστῆς ἐρμηνευτικῆς ἀρχῆς ἣν ἐπικαλεῖται ὁ κ. Σημαντήρας, παρατιθεῖς καὶ τὸν Dernburg I. § 31, ἂν καὶ ὁ ὀρ- γανισμὸς τῶν Δικαστηρίων δὲν περιέλαβε ρητὴν ρήτραν καταργήσεως τῶν σχετι- κῶν ὀρισμῶν τοῦ Ῥωμαίου Δικαίου, ὡς δὲν περιέλαβε ρήτραν περί καταργήσεως

(1) Ὁ Wetz. § 8 σημ. 35 καὶ ἐπ. ἐν ἀκο- λουθίᾳ ὁ κ. Σημαντήρας, ποιεῖται λόγον καὶ περί τῶν ἀπλῶν συμφωνιῶν περί ἀμοιβῆς ὑπερ- μέτρου ὡς contra bonos mores. (Ἰδε σημ. 43) παρὰ τοῖς λοιποῖς δὲ συγγραφεῖσι: (Bayer § 100—102, Linde § 127, Endem. § 82, Renaud § 641) δὲν εἶρον τὴν ἀξιοσημειωμένην ἀντιθεσίν μεταξὺ τῶν διατάξεων τῶν ὀρωσῶν εἰς τὰς κοινὰς περί ἀμοιβῆς συμφωνίας, καὶ τῶν ρυθμιζουσῶν τὰς ἐρ- γολαβικὰς, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ κ. Σημαντήρας μετὰ διαταγμῆς περί ταύτης ἐκφράζεται ἡρᾶσθαι ὡς ἀντιθέσειν ἢ διὰ τὴν ἐναντιότητα τῶν ἑκείνων λόγων τῶν διατάξεων ὅσαι ἐναντιοῦν τὸν τρόπον τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων καὶ τῶν διατάξεων τῶν ἀπαγορευουσῶν τὴν ἐργολαβίαν δίκης· αἱ μὲν λόγον εἶχον ἐν τῇ ἀντιλήψει τῆς δικηγορίας ὡς λειτουργίας κοινωνικῆς κτλ. αἱ δὲ ἀπέρρουσιν ΜΑΛΛΟΝ ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἀντίκειντο εἰς τὴν δι- κηγορικὴν ἀξιοσημειωμένην ἀλλὰ κυρίως καὶ πρώτοι- στα εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη δικαιοπραξίας κτλ. »

τῶν διατάξεων τοῦ τῶν ἀφορῶσιν εἰς τὴν ἀμοιβὴν τῶν δικηγόρων ἐν γένει· διότι ὡσαύτως ὁ νεώτερος νόμος ἀπαριθμεῖ τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος, ὡς δέχεται, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ ἄρθρον 145 τοῦ Δικαστ. Ὁργανισμοῦ ἀπαριθμεῖ τὰς πε- ριπτώσεις τῆς ἀκυρώσεως τῶν περί ἀμοι- βῆς συμφωνιῶν τοῦ δικηγόρου, πᾶσα ἄλλη ἐξαιρέσις ὑπὸ παλαιότερου νόμου ὄρισμένη, εἶνε θεωρητέα ὡς ἀσυμβίβασ- τος πρὸς τὸ σύστημα τοῦ νέου νόμου καὶ καταργημένη⁽¹⁾. Περὶ τούτου ἐπεκα- λέστην τὸν Windscheid § 31 σημ. 4 περί οὗ οὐδὲν λέγει ὁ κ. Γ. Σημαντήρας.

II

Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἤθελεν ὑποθετῆ ὅτι αἱ ἀπαγορευτικαὶ τῆς ἐργολαβίας δίκης διατάξεις τοῦ Ῥωμ. Δικαίου διετήρηθη- σαν ἐν ἰσχύϊ καὶ μετὰ τὸν Ὁργανισμὸν τῶν δικαστηρίων, μὴ συγχωνευθεῖσαι ἐν τῷ ἄρθρῳ 145 τοῦ Δικαστικοῦ Ὁργανι- σμοῦ, ὅπότε καταργήθησαν μετ' αὐ- τοῦ ὑπὸ τοῦ νεαροῦ νόμου περί δικηγο- κῶν δικαιωμάτων, πάλιν οὐδεμίαν δύ- νανται νὰ ἔχουσι μετὰ τὸν νόμον τούτον ἰσχύϊν. Ὁ νόμος οὗτος κατ' ἀντίθετον σύ-στημα πρὸς τὸν Ὁργαν. τῶν Δικαστ. καὶ τὸ Ρωμ. Δικ. τίθησι τὴν βάσιν, ὅτι ἡ ἀμοιβὴ τῶν δικηγόρων ὀρίζεται διὰ συμ- φωνίας μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ πελάτου καταργῶν τὸ περί τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ἰσχύϊν νόμου ἔχον Βασ. Διατάγμα τοῦ 1835, καὶ οὐδὲν μέτρον τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων, οὐδὲν ὄριον ἀνώτατον αὐτῆς δεχόμενος, ὀρίζων δὲ ὅτι ἀποφαίνεται περί τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων ἡ οἰκεία δικαστικὴ ἀρχὴ ἐν ἐλλείψει συμφωνίας περί αὐτῆς κατ' ἀκολουθίαν πᾶσαι αἱ περί ἀμοιβῆς συμφωνίαι ἰσχύουσιν ἀνε- ξαρτήτως τοῦ ποσοῦ εἰς ὃ ἀφορῶσι, καταργούμενου μάλιστα καὶ τοῦ ἐδαφ. 2 τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ Ὁργ. τῶν Δικαστ. περί τῶν συμφωνιῶν ἀμοιβῆς, τῶν προ- ερχομένων ἐκ πίεσεως ὑπὸ τοῦ δικηγόρου πρὸ τοῦ πέρατος τῆς δίκης οὐδὲ εἶναι λογικὸν νὰ θεωρήσωμεν ἰσχύουσιν τὰς παλαιότερας ἀπαγορεύσεις τοῦ Ῥωμαίου Δικαίου περί τῶν ἐργολαβικῶν συμφω- νιῶν, εἰς ὅσονδήποτε μικρὸν ποσόν, ἀνά- λογον πρὸς τὴν ἐργασίαν τοῦ δικηγόρου καὶ ἐὰν ἀφορῶσι, καὶ αὐτοπροαίρετοι ἐὰν ὦσι, ἐνῶ ὁ νόμος δέχεται τὸ κῆρος τῶν περί ἀμοιβῆς συμφωνιῶν ἐν γένει ἀνε- ξαρτήτως ποσοῦ καὶ μέτρου, οὔτε ποιεί- ται λόγον περί τοῦ τρόπου τῆς συνομο- λογησεως τῶν, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ὡς ἐκ τῆς συνήθους παρ' ἡμῖν σπουδῆς περί τὴν σύνταξιν καὶ ψήφισιν τῶν νό- μων παρελείφθη ἢ ρήτρα τῆς καταργή- σεως τῶν ὀρισμῶν τοῦ Ῥωμαίου Δικαίου ἢ καὶ διότι τὴν ἔκριναν οἱ τὸν νόμον εἰ- σηγησάμενοι ὡς πλεονάζουσιν.

III

Ὁ νόμος οὗτος, ὡς ἐγράψα καὶ ἐν τῷ προτέρῳ δημοσιεύματι μου, ὀρθῶς ἐδέ- χθη τὴν ἰσχύϊν τοῦ διὰ συμφωνίας ὀρι- σμοῦ τῆς ἀμοιβῆς καὶ πέραν τῶν νομί- μων δικαιωμάτων· ὠφείλεν ὅμως νὰ τάξῃ ἐν ὄριον πέραν τοῦ ὁποῦν νὰ ἀπο- κλειθῆται πᾶσα περί ἀμοιβῆς συμφωνία· ἀντὶ δὲ νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν καταργήσιν τὸ 2 ἐδαφίον τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ Ὁργ. καθ' ὃ δὲν συγχωρεῖται εἰς τὸν δικηγό- ρον νὰ ἐξαναγκάζῃ τὸν πελάτην του εἰς ὑπόσχεσιν ἀμοιβῆς πρὸ τοῦ πέρατος τῆς δίκης, νὰ σαφηνίσῃ αὐτὸ, καὶ νὰ ὀρίσῃ πότε ἡ συμφωνία τῆς ἀμοι-

(1) Τὴν ἐρμηνείαν ταύτην τοῦ ἄρθρου 145 ἐποιήσατο τὸ πρῶτον δι' ἐλέγχων ὁ Οἰκονομίδης § 88 σημ. 22, ἐδέχθη δὲ ὁ τε Παπαρηγόπου- λος, Ἐνοχ. Δικ. III § 161, καὶ οἱ Καλλίγας III § 446, καὶ Μομφερ. Ἐνοχ. Δικ. § 185 με- τὰ τὴν διαφοράν ὅτι οἱ δύο οὗτοι θεωροῦσι δυνάμει τοῦ ἄρθρου 145 ἀνίσχυρον πᾶσαν ἐργολαβικὴν συμφωνίαν ἀμοιβῆς.

βῆς εἶνε ἀκυρος ἰδίως ὡς ἀντικειμένη εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη καθὼς ὑπερμέτρος. Ἀλλ' ἐκ τῆς παραλείψεως ταύτης δὲν ἀποκλείεται ἡ κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον ἀκύρωσις τῶν συμφωνιῶν τοῦ δικηγό- ρου περί ἀμοιβῆς τῶν τε κοινῶν καὶ τῶν ἐργολαβικῶν, οὐ μόνον ὅταν πρό- κηται ἠθικὴ βία ἢ δόλος, ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀφορῶσιν εἰς ἀμοιβὴν τοσοῦτον δυσανά- λογον καὶ ὑπερμέτρον, ἣν ὁ δικηγόρος ἐννοεῖται ἐπιτυγχάνει ἐκμεταλλεῦόμενος τὴν θέσιν τοῦ πελάτου, ὥστε κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ κοινῶν δίκαιου νὰ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πᾶσα ἄλλη δικαιο- πραξία ἐναντία εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη (Windscheid § 82) καθὼς ἀνήθικον ἔ- χουσα περιεχόμενον.

Ὑπὸ τοιοῦτος ὄρους εἶνε ἀνήθικος καὶ ἀποκρουστικός καὶ αἱ ἐργολαβικαὶ συμφω- νίαι· δὲν δέχομαι ὅμως τὴν αὐστηρὰν ἀρ- χὴν, ἥς ὑπερμαχεῖ ὁ κ. Γ. Σημαντήρας καὶ ἥς πρὸ τούτου ὑπερεμάχησεν ὁ κ. Μυ- λωνᾶς, ὅτι εἶνε ἀνήθικος καὶ ἀποδοκι- μαστὴς πᾶσα τοιαύτη συμφωνία καθ' ἑαυτήν καὶ ἀπολύτως, ὡς ὠθεῖσα τὸν δικηγόρον εἰς χρῆσιν οὐχὶ εὐθέων μέσων ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν ἐν τῷ δικαστικῷ ἀγῶνι νίκην, ἐξ ἥς προσδοκᾷ προσωπικὴν ὠφέ- λειαν. Κατὰ τοιαύτην ἐποψίν πᾶσα συμ- φωνία περί ἀμοιβῆς, ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς δίκης, εἰς ὅσον δῆποτε μι- κρὸν ποσόν καὶ ἐὰν ἀφορᾷ, καὶ ἐὰν ἀφορᾷ εἰς ποσόν ἀνάλογον πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς δίκης καὶ τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας τοῦ δικηγόρου, συνομολογούμενη αὐτοπροαι- ρέτως καὶ ἀνευ τῆς παραμικροτέρας πίε- σεως ἐκ μέρους αὐτοῦ, εἶνε ἀνήθικος καὶ ἀκυρος, ἐνῶ οὐδὲν ἄλλο περιέχει ἢ τὴν πληρωμὴν τῆς ὀφειλομένης εἰς τὸν δικη- γόρον ἀμοιβῆς, (ἣν ἠδύνατο νὰ λάβῃ καὶ ἀνευ συμφωνίας.) ἐπὶ παρατίθει τοῦ δικηγόρου ἀπὸ τῆς περί ἀμοιβῆς ἀπαίτη- σεως διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἤθελεν ἀπολεσθῇ ἡ δίκη, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας εἶναι ἐπιεικεστέρων διὰ τὸν πελάτην τῆς κοινῆς περί ἀμοιβῆς συμφωνίας. Ἀποφαινόμενοι ἀκυρον καὶ ἐν τῇ ρηθείσῃ περιπτώσει τὴν περί ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου συμφωνίαν μόνον καὶ μόνον διότι σχετίζεται πρὸς τὴν ἐκδοσὴν τῆς δίκης, ἐνῶ περιορίζομεν τὸ τῆς ἀμοιβῆς δικαίωμα τοῦ δικηγόρου, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν πελάτην ἀπορῶν δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἢ ὑποσχεθῇ ἀμοιβὴν εἰμὴ ἐν περι- πτώσει νίκης, παρεμπίδωσκον συνάμα καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ τοιοῦτου πελάτου δικαστικὴν ἐπιδίωξιν τῶν δικαιωμάτων του.

Τοιαῦται συμφωνίαι περί ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου, αὐτοπροαίρετως καὶ ἐντὸς τῶν λογικῶν ὀρίων συνομολογούμεναι, δὲν πι- στεῦω νὰ ἐνέχωσι κίνδυνον χρήσεως ἀτό- πων μέσων ἐκ μέρους τοῦ δικηγόρου τοῦ συνομολογοῦντος αὐτάς ἵνα κερ- δηθῇ ἡ δίκη· τοῦ κινδύνου δὲ τού- του ἡ ἀποτροπὴ εὐστοχώτερον δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ δι' ἄλλων, παρὰ τὴν ἀκύ- ρωσιν τῶν ρηθεισῶν συμφωνιῶν τρόπου, διὰ μέτρων δηλ. ἀφορῶντων ἐν γένει εἰς τὴν προσήκουσαν διαχείρισιν τῆς δικη- γορικῆς ὑπηρεσίας· διότι ὑπάρχει πάν- ποτε καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν συμφωνιῶν περί ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου, πάντοτε ἔ- χοντος τούτου συμφέρον νὰ κερδηθῇ ἡ δίκη ὑπὸ τοῦ πελάτου.

IV

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπολύτου ἀκυρώσεως πάσης περί ἀμοιβῆς συμφωνίας, ὅταν ἔχῃ τύπον ἐργολαβικόν, δὲν κρατεῖ ἐν τὰς ξένας νομοθεσίας, ὡς ὑπεστήρι- ξεν ὁ κ. Γ. Σημαντήρας· διότι εἰς τὴν Γερμανικὴν νομοθεσίαν δὲν περι- ἐλήφθησαν οἱ ἀπαγορευτικοὶ τῶν ἐρ- γολαβικῶν συμφωνιῶν ὀρισμοὶ τοῦ Ῥωμ. Δικαίου, ἣτις δέχεται τούναντίον ὡς ἰσχυ- ρὸν τὸν διὰ συμφωνίας μεταξὺ δικηγόρου καὶ πελάτου ὀρισμὸν τῆς ἀμοιβῆς, δεκτικὸν

ἀπλῶς μετριάσμου (Schmidt Civilpr. § 164). Αἱ ἐργολαβικαὶ περὶ ἀμοιβῆς συμφωνίαι, ὡς πᾶσα δικαιοπραξία ὡς πᾶσα ἄλλη συμφωνία ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου καὶ ἐν γένει πᾶσα συμφωνία περὶ ἀμοιβῆς ἐργασίας δύνανται νὰ ἀκυρωθῶσι μόνον δυνάμει τῆς § 138 τοῦ Γερμ. Ἀστ. Κώδικος, θεωρουμένων ὡς ἀντικειμένα εἰς τὰ χρηστά ἦθη (gegen die guten Sitten) ἐὰν ἀφαιρῶσιν εἰς ἀμοιβὴν ὑπέρμετρον καὶ δυσανάλογον πρὸς τὴν παρεχομένην ἐργασίαν, συνομολογουμένα δι' ἐκμεταλλεύσεως τῆς πενίας, τῆς ἐλαφρότητος ἢ τῆς ἀπειρίας τοῦ πελάτου ὑπὸ τοῦ δικηγόρου (Planck Bürger. Gesetzb. § 138—Bierman Bürger. Recht § 54—55).⁽¹⁾

Ἐν Αὐστρία ἡ διάταξις τῆς Advocatenordnung τοῦ 1868, ἣν ἐπικαλεῖται ὁ κ. Ι. Σημ. δὲν περιελήφθη ἐν τῇ Verordnung τοῦ 1897 τῇ ἐκδοθείσῃ δυνάμει τοῦ νόμου τοῦ 1900, ἣτις δέχεται τὴν ἀρχήν, ἐπιπέδου τοῦ νόμου ὁρισμὸς τῶν δικαιωμάτων τῶν δικηγόρων δὲν ἀποκλείει τὰς περὶ ἀμοιβῆς αὐτῶν συμφωνίας (Pollack Civilpr. § 28).

Τέλος καὶ ἐν Γαλλίᾳ δὲν ὑπάρχει διάταξις ἀπαγορεύουσα τὰς ἐργολαβικὰς περὶ ἀμοιβῆς συμφωνίας μεταξὺ δικηγόρου καὶ πελάτου ἄλλ' ἔχουσι μόνον τὸ ἄρθρον 1597 τοῦ Ἀστ. Κώδ., ὅπερ ἀπαγορεύει εἰς πάντα ἐν γένει δικαστικὸν λειτουργὸν νὰ γίνεταί ἐκδοχὲς ἀπαιτήσεως ἐπιδικίου, ὑπαγομένης εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου, παρ' ὃ ἐξαίρεται τὰ καθήκοντά του. Θεωροῦνται δὲ ἄκυροι ὡς ἐναντία τῶν χρηστών ἠθῶν οὐχὶ εἰδικῶς αἱ ἐργολαβικαὶ, ἀλλὰ πᾶσαι ἐν γένει αἱ συμφωνίαι τοῦ δικηγόρου περὶ ἀμοιβῆς ἕνεκα τῆς αὐστηροτέρας ἀντιλήψεως τῆς λειτουργίας τοῦ δικηγόρου, οὕτως τὰ ἐργα εἰνε κερωρισμένα ἀπὸ τῶν τοῦ Ανοῦέ, δι' ὃν λόγον καὶ αὐτὸ τὸ ἀγώγιμον τῆς περὶ ἀμοιβῆς ἀπαιτήσεως τοῦ δικηγόρου τίθεται εἰς ἀμφισβήτησιν, τῆς ἀμοιβῆς θεωρουμένης ὡς ἄπλοῦ δειγματος ἐργωμοσύνης τοῦ πελάτου πρὸς αὐτόν. (Pandektes Francaises avocat. 1248 καὶ ἐπ. 1354 καὶ civ. Bonfils Prov. civ. 1208, Garsonet. I 412 καὶ ἐπ.)

Ἀθήναι Ἀπριλίος 1909
Σπυρίδων Σ. Εὐκλειδης

(1) Οἱ Hellwig Civilpr. 87, ὅν ἐπικαλεῖται ὁ κ. Ι. Κ. Σημαντήρας δὲν λέγει ὅτι ἡ Γερμανικὴ νομοθεσία ἀπαγορεύει τὴν ἐργολαβίαν τῆς δικῆς, ἀλλ' ὅτι κατὰ τὴν § 138 τοῦ Ἀστ. Κώδ. περὶ δικαιοπραξίᾳ ἐν γένει εἶνε ἄκυρος ὡς ἐναντία τῶν χρηστών ἠθῶν, προστίθεται δὲ ἐν σημειώσει 8 ἡς τὴν μὲτα παραπέμπει ὁ κ. Σημαντήρας, ὅτι δὲν εἶνε ἀνήθικον νὰ ἀναλάβῃ ὁ δικηγόρος τὸν κίνδυνον τῆς δικῆς, ὡς ἐπὶ παραγγέλλεται ἡ συμβάσεως περὶ παροχῆς ἔργου. Eine Solche Vereinbarung durch die der Rechtsanwalt die Gefahr der Nichterreichung des Zieles seiner Geschäftsbesorgung übernehmen würde also wie der Kommissionar... verstoß nicht gegen die guten Sitten. Dann Würde ein Werkvertrag...

ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ἀξιότιμη κ. Συντάκτα

Οἱ περὶ «ὕποταγῆς» καὶ «εὐπειθείας» τῶν δικηγορικῶν Συλλόγων γράφοντες ἐν τῇ «Δικαιόσυνῃ» ἐλησημόνησαν, φαίνεται, ὅτι αἱ διατάξεις τῶν πρὸ τοῦ Συντάγματος ἦτοι ἐπὶ ἀπολυταρχίας ἐκδοθέντων Β. Διαταγμάτων αἱ καθιερούσαι τὴν ὑποταγὴν τῶν κατωτέρων ἀρχῶν πρὸς τὰς ἀνωτέρας ὡς καὶ τῶν ἰδιωτῶν πρὸς τὰ ὑπουργεῖα καὶ τὰς ἄλλας δημοσίας ἀρχάς, διοικητικὰς, δικαστικὰς, κλ. κατηγορήθησαν διὰ τοῦ Συντάγματος καὶ ἐπομένως οὐ μόνον οἱ δικηγορικοὶ Σύλλογοι ἀλλὰ καὶ οἱ ἰδιῶται δικαιοῦνται νὰ ὑπογράφωται ἀνευ τῆς λέξεως «εὐπειθέστατος», καταργηθείσης. Προκειμένου δὲ περὶ αἰτήσεως, δύνανται νὰ προτάσσωσι τῆς ὑπογραφῆς τὴν λέξιν «οὐ αἰτῶν» καὶ οὐδὲν πλέον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ἀπριλίου 1909.

Υμῖντες
Α. Σ. Ζαλοῦχος

Ὁ ἐν Ἀθήναις δικηγόρος κ. Π. Τσαλδάρης παρακαλεῖ τὸν προχειρῶς ἀπὸ τὴν βιβλιοθήκη του δανεισθέντα τὸν βιβλίον τοῦ Dalloz Repertoire Jurisprudence General νὰ ἐπιστρέψῃ τούτους, καθόσον δὲν ἐκράτησε σημεῖωσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ λαβόντος αὐτοῦς.

ΠΡΟΣΟΧΗ

ΚΙΝΔΥΝΟΣ - ΘΑΝΑΤΟΣ

Ἀπὸ βίαιον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπὸ ἀδικον, θάνατον, δὲν ἀπειλοῦνται τὰ ἐμψυχα μόνον ὄντα, ἀλλὰ καὶ τὰν ἀνθρώπων, μεταξὺ τῶν ὁποίων προφανῶς καὶ... αἱ δίκαι. Ἐνεκα τούτου μία ἀπὸ τὰς γνωστότας Ἀθηναϊκὰς ἐπιγραφὰς διὰ τῶν ὁποίων σκοπεῖται νὰ ἀποτραπῆ ὁ ἐκ τοῦ ἠλεκτισμοῦ ἀπειλὴν τὰ δίποδα τῶν Ἀθηναίων κίνδυνος, δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ ἐχορηγοῦντο καὶ πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ἐξ ἄλλων λόγων ἀπειλοῦντος τὰς δίκας βίαιου θανάτου.

Τὸ προοίμιον τοῦτο ἦτο, φρονούμεν, ἀπαραίτητον ὅπως προδιατεθῆ ὁ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενος δικηγορικὸς κόσμος καὶ ὁ ἄλλος κόσμος ὁ προσφεύγων κατ' ἀνάγκην εἰς τὴν δικαιοσύνην πρὸς ἀνεῳρεσιν τοῦ κατ' οὐσίαν δικαίου του, διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμέσως κατωτέρου παρατιθεμένης λίαν προσφάντου ὑπ' ἀρ. 90 τρέχοντος ἔτους ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου, διὰ τῆς ὁποίας καταφέρεται διαμετρεὲς τραῦμα κατὰ τοῦ κατ' οὐσίαν δικαίου, ὅπερ, μὴ δυνάμενον νὰ ἀντίστη, θνήσκῃ τὸ ἀτυγές.

Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ἐφ' ἧς ἡ ἄνω ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου, εἶχε κοινοποιηθῆ τυπικῶν σχεδόν ἀναρῶν, οἱ κυριώτεροι δὲ κατὰ τῶν προσβαλλομένων ἀποφάσεων λόγοι περιεῖχοντο ἐν τῷ δικηγορῶν προσθέτων λόγων, ὅπερ εἶχε κοινοποιηθῆ ἐγκύρως καὶ τὸ ὅτι, ἕνεκα τούτου, εἶδε νὰ ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψη. Ἐν τῷ δικηγορῶν ὁμοίως τούτῳ τῶν προσθέτων λόγων ὑποκρύπτεται κατὰ τὴν ἀπόφασιν ἐγκλημα καθορισῶσας, ἄξιον τῆς αὐτῆς καταδίκασις, οἴαν ὑπέστη. Ὁ συντάξας δηλαδὴ τὸ δικηγορῶν τοῦτο δικηγόρος ἐγραψεν ἐν τῷ περιθωρίῳ τοῦ χαρτοσήμου τὰς ἑξῆς λέξεις: «Καλοῦντες τὴν ἀντίδικον καὶ τοὺς ἐκπροσωποῦντας αὐτὴν πρὸς συζήτησιν ἐμπροθέσμως ὁπότε συζητηθῆσεται καὶ ἡ ἀπὸ 8 Ἰουλίου 1908 αἰτήσις ἀναιρέσεώς μου κατὰ τῶν 148 τοῦ 1907 καὶ 812 τοῦ 1908 ἀποφάσεων τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν». Ἡ περικοπὴ αὐτή, ἐν εἴδει παραπομπῆς, κατεχορίσθη, ὡς ἐλέχθη, ἐν τῷ περιθωρίῳ, ἀμέσως δὲ ὑπ' αὐτὴν, ἐν εἴδει ἐτέρως παραπομπῆς, κατεχορίζοντο ἐν τῷ αὐτῷ περιθωρίῳ καὶ αἱ ἑξῆς λέξεις: «Ἀνεξαρκῆτως ὁμοίως ὅλων αὐτῶν, ἰσχυρίζομεθα, ὅτι, ἀποῦ ἡ 10323 ἦν προδικαστικὴ, ἐδικαιοῦμεθα νὰ ἐκκαλέσωμεν ταύτην ὁμοῦ μετὰ τῆς 7712 τοῦ 1907 ὀριστικῆς, ὅπερ ἐμπροθέσμως ἐπράξαμεν».

ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους περιέπεσαν εἰς τὰ βλέμματα καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Ἀρείου Πάγου τὸ δικηγορῶν τοῦτο, ὅπερ ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ μὴ ἀκουσθῆ ποσῶς ὁ καταφυγὼν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Ἀνωτάτου διὰ τῆς ἐν λόγῳ ἀποφάσεως, ἣτις εἶχε ὡς ἑξῆς:

«Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἄρθρον 5 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου ἀπαγορεύεται ἡ ἐπὶ τοῦ χαρτοσήμου γραφὴ στῆθον πλειόνων τῶν τριάκοντα κατὰ σελίδα, ἐπιτρέπονται δὲ ἐπὶ τοῦ περιθωρίου μόνον διαγραφὰ καὶ διωρθώσεις ἢ προσθήκαι λέξεων παραλειψιμῶν ἐν τῷ σώματι τοῦ ἐγγράφου, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει, ὅτι ἀπαγορεύεται καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ ἔξω περιθωρίου τοῦ χαρτοσήμου γραφὴ αὐτοτελῶν ἰσχυρισμῶν ἢ αἰτήσεων ἢ δηλώσεων. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ πρωτοτύπου καὶ τοῦ κοινοποιηθέντος δικηγορῶν προσθέτων λόγων ἀναίρέσεως ἀπὸ 16 Φεβρουαρίου 1909, οἱ ἀναιρεσεῖοντες ἐγραψαν ἐπὶ τοῦ ἔξω περιθωρίου τούτου αὐτοτελῶν ἰσχυρισμῶν ἢ αἰτήσεων καὶ κλήσιν, ἐν ὅσῳ ἑτέρου πάντες οἱ στίχοι ἐκάστης σελίδος εἰσὶ γεγραμμένοι καὶ οὐδεὶς πρὸς γραφὴν ὑπολείπεται χώρος. Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 53 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου τὰ τοιαῦτα ἐγγράφα εἰσὶν ἀπαράδεκτα πρὶν ἢ ὑποβληθῶσιν εἰς πρόστιμον ἰσότημον τοῦ τέλους τοῦ σφραγιστοῦ χάρτου ἐφ' ὃ ἐγράφθησαν. Ἀφοῦ ἄρα τὸ ἀνωτέρω δικηγορῶν δὲν ὑπεβλήθη ἔτι εἰς τὸ νόμιμον πρόστιμον δὲν δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν οἱ ἐν αὐτῷ λόγοι ὡς ἀπαράδεκτοι».

Οὐδεὶς βεβαίως εἶνε διατεθειμένος νὰ ὑποστηρίξῃ, ὑφ' ὅς μάλιστα ἔρους στρατολογεῖται τὸ προσωπικὸν τῶν κατωτέρων ἰδίᾳ δικαστηρίων μας, ὅτι ἐπῆλθε καὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὅποίαν οἱ τύποι καὶ αἱ ἐπὶ ποινῇ ἀκυ-

ρότητος θετιμέναι δικονομικαὶ καὶ ἄλλαι παρεμφερεῖς διατάξεις πρέπει νὰ ὑποχωρῆσιν εἰς τὸ κατ' οὐσίαν δίκαιον, οὕτως ὥστε, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων ἀρχῶν, νὰ ἀφεθῆ εὐρύτερον πῶς στάσιον καὶ εἰς τὴν ἐλευθέραν τοῦ δικαστοῦ κρίσιν. Παρὰ τὴν ἀντίληψιν ὅμως ταύτην ὅλων ἡμῶν, πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι ἐρημνεται τοιοῦτου εἶδους, Φαρισσαϊκὰ κατὰ κυριολεξίαν, διατάξεις καθαρῶς φορολογικῶν, μὴ προσωρισμένων τούλάχιστον νὰ καθορίσωσι τὸν τυπικὸν τρόπον κατ' ὃν ὁ δικαστὴς τῇ συνεργασίᾳ καὶ τῶν διαδίκων θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐξεῦρεσιν τοῦ κατ' οὐσίαν δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας, ὅτι ἐρημνεται τοιαύτης φύσεως καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ βλέμματα τῆς μάλλον στρεβλῆς ἢ σχολαστικῆς νομικῆς διανοίας παριστῶσι τὴν δικαιοσύνην ἀδικούσαν προφανῶς. Τὸ εἶδε δὲ λυπηρότερον εἶνε ὅτι ἡ ἄνω ἀπόφασις ἐπέρχεται εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 29 τοῦ 1909 ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἣν εἶχομεν παραθέσει εἰς τὸ φύλλον τῆς 14 Μαρτίου, διὰ τῆς ὁποίας ζήτημα σχεδόν ὅμοιον πρὸς τὸ ἄνω ἐλύθη ἐλευθερώτερον, ἀποφνημαμένου τοῦ ἀνωτάτου ἡμῶν δικαστηρίου, λίαν ὀρθῶς καὶ λίαν κοινωνικῶς, ἂν ἡ ἐκφρασις εἶνε ἐπιτετραμμένη, ὅτι διατάξεις καθαρῶς φορολογικαὶ δὲν δύνανται νὰ ἐπηρεάζουν τὴν κατ' οὐσίαν δίκην οὐδὲ νὰ γίνονται ἀφορμὴ πρὸς ἀναβολὴν τῆς συζήτησεως. Ἐν τοιοῦτῳ ἐπανελαμβάνετο κατ' ὅμοιον ἢ κατὰ παρεμφερῆ τρόπον καὶ ἐν τῇ ἄνω περιπτώσει, οφείλων καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ συντελεσάντες εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἄνω λύσεως νὰ ὁμολογήσων, ὅτι οὔτε τὸ κατ' οὐσίαν ἀλλ' οὔτε καὶ τὸ κατὰ τύπος ἀλλ' οὔτε καὶ τὸ φορολογικὸν ἀκόμη δίκαιον θὰ παρεδίκαζετο.

Ἐν εἶνε δὲ ἄπω σοκοῦ νὰ παρατηρήσῃ τις, ὅτι μέχρι τοῦδε τούλάχιστον ἡ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τῆς οὐσίας κρατήσασα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου λύσις ὑπῆρξεν ἀντίθετος. Προχειροῦς ἐχομεν τὰς ὑπ' ἀρ. 2225 τοῦ 1893 καὶ 1259 τοῦ 1898 ἀποφάσεις τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑ ΔΙΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Τὸν ὑπὸ πᾶσαν ἐποπὴν πολύμοχθον ἐν τῇ ἐνασκήσει τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγελματός ἀγῶνα, τὸν μετὰ τόσον κινδύνων συνδεδεμένον, πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι ἐκτάκτως ἐνίοτε καταβάλλουν τὰ δικαστήρια προσπαθείας ὅπως καθιστῶσι δυσοχεράστοι. Ἐν εἰς τοῦτο προστεθῆ καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ νεωτέρα νομοθεσία, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὰς ἐπὶ ποινῇ ἀκρότητος τυπικὰς οὕτως εἶπιν διατάξεις, μετέτρεψε τὴν δικαιοσύνην εἰς ἐπεχειρήσιν σχεδὸν βιομηχανικήν, διὰ τῶν μυρίων φορολογικῶν νόμων, ὧν ἡ μὴ τήρησις ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀρνησιδικίαν, ἔχομεν πρὸ ἡμῶν ἓνα ἐπαγγελματιᾶν, δικηγόρον ἀποκαλούμενον, ὑπόχρεον ἀπὸ πρωίας μέχρι ἐσπέρας νὰ ἔχῃ προσηλωμένα τὰ βλέμματα καὶ τὸν νοῦν ἐπὶ ἐνὸς σημειωματαρίου καὶ νὰ ἀναμετρῇ τὰς ὥρας καὶ τὰ δευτερόλεπτα κατὰ τὰ ὅποια καὶ ἐντὸς τῶν ὁποίων, με κίνδυνον ἀπωλείας τῆς δικῆς, οφείλει ἄλλοτε μὲν νὰ καταβάλῃ εἰς τὸν γραμματεῖα τοῦ δικαστηρίου μίαν δραχμὴν ἢ ἐν δίδραμον, καὶ ἄλλοτε νὰ προβῇ εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν κίνησιν. Φαντασθῶμεν ἠδὴ τὰ δικαστήρια κρατούντα ἀνὰ χεῖρας μικροσκοπία ἢ ἔξονυχίζοντα Φαρισσαϊκώτατα τὰς τοιοῦτους εἶδους κινήσεις καὶ καταλήγοντας εἰς ἀποφάσεις, οἷα ἡ κατωτέρω παρατιθεμένη, διὰ τῆς ὁποίας, ὅχι μόνον κλείει ἐρημτικώτατα τὸ δικαστήριον τὰς θύρας του κατὰ πρόσνομον ἐνὸς διαδίκου καταφεύγοντος εἰς αὐτό, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐκπροσωπηθείς τὸν ἰδιώτην τοῦτον δικηγόρος μετατρέπεται εἰς παραβάτην τῶν νόμων καὶ εἰς ὑπάλληλον ἀναξιοπρεπῆ καὶ διὰ μέσον οὐχὶ εὐθέων ἀσοῦνται τὸ ἀνατεθὲν εἰς αὐτόν λειτουργήματα.

Τὰ πραγματικὰ τῆς γεγονότα, ἄτινα ἀπετέλεσαν τοὺς λόγους τῆς κατωτέρω παρατιθεμένης ὑπ' ἀρ. 1746 τοῦ 1909 ἀποφάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν, κατανοεῖ πᾶς, εἴμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς διατεθειμένοι νὰ τὰ δεχθῶμεν ὡς ἐκτιθένται ἐν τῇ ἀποφάσει, ἂν μὴ καὶ νὰ ὑπερθεματίσωμεν, προσθέτοντες ὅτι καὶ πᾶς ἄλλος δικηγόρος καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ συμμετασχόντες εἰς τὴν κατάρτι-

σιν τῆς ἀποφάσεως δικασταὶ, ἂν ὑποτεθῆ ὅτι μετῆλθον ποτε ἢ ὅτι θὰ μετέλθουν τὸν δικηγόρον, οὕτω καὶ μόνον θὰ διηγήθουν τὴν ὑπόθεσιν. Ὅμοιος λοιπὸν κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἀπόφασιν οὕτω καὶ κατ' ἡμᾶς εἶνε προφανές, ὅτι ὁ ὑπερασπίσας τὴν ὑπόθεσιν δικηγόρος, τοιοῦτος δὲ ἦτο ὁ κ. Γεώργιος Δουζίνας, ἐξ ἀβελτίας, εἰς ἣν οὐδεὶς ἀπολύτως τῶν δικηγόρων εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ περιέπεσε, δὲν ἐδήλωσεν ἐμπροθέσμως τὴν ἀνακοπήν, ὅτι πρὸς ἀποτροπὴν τῶν γνωστῶν συνεπειῶν τοῦ ἐκπροθέσμου τούτου, συναινούτος καὶ τοῦ ἀντιδίκου του, ἐθεωρήθη κατηρημένη ἡ ἀνακοπὴ ἐκείνη καὶ ὅτι μετὰ τὴν κατάργησιν ταύτην ἐγένετο νέα ἐπίδοσις τῆς ἀνακοπῆς ἣτις καὶ ἐδηλώθη, ἐμπροθέσμως πλέον.

Ἐν ἄλλαις λέξεσι καὶ ἡμεῖς δεχόμεθα, ὅτι πάντα ταῦτα ἐνηργήθησαν ἐπὶ μόνῳ τῷ τέλει τοῦ νὰ μὴ πληρωθῆ τὸ ἐκ τοῦ νόμου εἰκοσιπεντάδραμον πρόστιμον, δεχόμεθα δὲ τοῦτο καὶ διότι εἶνε ἀληθές ἀλλὰ καὶ ὅπως καταστήσωμεν ἐτι μάλλον ἀνακόλουθα τὰ συμπεράσματα εἰς ἃ καταέληξεν ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀπόφασις. Διότι κατ' ἡμᾶς, τότε καὶ μόνον ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ἐπὶ ποινῇ ἀπαράδεκτου τὴν καταβολὴν τοῦ πρόστιμου, ὅταν πρόκειται νὰ γίνῃ χῆσις ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς ἐκπροθέσμως δηλωθείσης ἀνακοπῆς, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν, ὡς ἐν προκειμένῳ, ἡ ἀνακοπὴ αὕτη κοινῆ τῶν διαδίκων συναινέσει κατηρηθῆ καὶ ἀντ' αὐτῆς ἐκοινοποιήθῃ νέα, διότι, ἂν δὲν ἔχῃ οὕτω τὸ πρῶγμα, τότε δὲν βλέπομεν τί θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ τὸ δικαστήριον ἐν ἡ περιπτώσει αὐτοῦ οὗτος ὁ δικηγόρος κ. Γεώ. Δουζίνας, ὁ οὕτω νομίμως ἐνεργήσας πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ πρόστιμου, ἐκοινοποιεῖ δευτέραν ἀνακοπήν, ἐν ἡ νὰ ἐδήλου ὅτι παρατεῖται τοῦ δικηγορῶν τῆς πρώτης. Καὶ τότε θὰ διεγίνωσκεν ἡ ἀπόφασις ὅτι ἡ δῆλωσις αὕτη εἶνε εἰκονικὴ καὶ ὅτι ἐγένετο πρὸς παραβίαν τῶν περὶ χαρτοσήμου νόμου;

Ἀνάγκη ὅμως ἡ ἀπόφασις αὕτη νὰ ἀναγνωσθῆ ἐν τῷ συνόλῳ τῆς, ὅπως περιεπίσθη ὑπὸ τὴν ἑορὴν περισσοτέρων, οὔτινες ἴσως δυνηθῶν νὰ κατανοήσουν τί δύναται νὰ σημαίνῃ τὸ ἐν αὐτῇ λεγόμενον, ὅτι ἡ ἐπίδοσις, κατ' ἧς οὐδεμία φέρεται ἐνστάσις εἶνε εἰκονικὴ, καὶ κατὰ τὴν τρόπον αὐτεπαγγέλτως καὶ ἀνευ τινὸς αἰτιήσεως ἀποφανείη τὸ δικαστήριον ὅτι διάδικος παριστάμενος ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πλήρει τάξει δὲν πρέπει νὰ ἀκουσθῆ. Ἐν εἰ δὲ ἡ ἀπόφασις ὡς ἑξῆς:

«Ἐπειδὴ, ὡς δεικνύεται ἐκ τοῦ προσκομιμένου καὶ ἐπιδοθέντος δικηγορῶν τῆς συζητουμένης ἀνακοπῆς ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1908 καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ βεβαιώσεως τοῦ κλητῆρος Κ. Δ. Χρηστοπούλου, ἡ κοινοποίησις τῆς ἀνακοπῆς ἐγένετο τῇ 19 Νοεμβρίου 1908. Ἐπομένως ἡ κατὰ τὴν προσκομιμένην βεβαιώσιν τοῦ παρ' ἡμῶν γραμματεῖως δῆλωσις τῆς ἀνακοπῆς ἐν τῷ οἰκείῳ βιβλίῳ τῶν Φεβρουαρίου τοῦ 1909 ἐκπροθέσμως ἐγένετο μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως διμήνου προθεσμίας καὶ ἤδη συμφωνησὲς πρὸς τὸ ἄρθρον 52 (νέον) τοῦ ἈΧΚΕ' νόμου περὶ χαρτοσήμου, ἢ ἢ ἀνακοπῆς ἢ ἀνακοπῆς, εἶδε νὰ καταβληθῆ ἐκτὸς τοῦ καταβληθέντος ἀπλοῦ τέλους καὶ τὸ πρόστιμον τοῦ ἄρθρου 53 τοῦ ἰδίου νόμου (ἐκ δραχ. 25) τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐγένετο, (ἡ βεβαιώσις εἶνε μόνον περὶ τοῦ ἀπλοῦ τέλους). Ἐπὶ τούτοις δεόν κατὰ τὸ μνησθὲν ἄρθρον 52 νὰ ἀπορριφθῆ ἡ ἀνακοπὴ ὡς ἀνυποστήρικτος, θεωρουμένης ἐρήμην τῆς δικῆς διὰ τὸν ἀνακόπτοντα, ἀφοῦ διὰ τῆς συζήτησεως εἰσαγεται ἡ ἀνακοπὴ ἀναγκάσιως καὶ ὑπὸ τοῦ κατ' οὐσίαν ἀπῆ. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι προσάγεται καὶ ἐν ἀποδεικτικῶν τοῦ ἰδίου κλητῆρος ἐμφανῶν ἐπίδοσιν ἀνακοπῆς κατὰ τῆς ἰδίας ἀποφάσεως ἀπὸ 19 Δεκεμβρίου 1908 τῇ 31η Δεκεμβρίου 1908, ἀλλὰ τὸ ἐπιδοτήριον τοῦτο προφανῶς συνετάχθη εἰκονικῶς (!!) πρὸς συγκάλυψιν τοῦ ἐκπροθέσμου τῆς δηλώσεως καὶ ἀποφυγῆν τῆς πληρωμῆς τοῦ ἀφειλομένου πρόστιμου, ὡς πείθεται τις ἀδιστακτικῶς ἐκ τοῦ ὅτι τοιοῦτο δικηγορῶν ἀνακοπῆς δὲν προσκομίζεται παντάπασι (ἐν ὃ ὁ μὲν ἀνακόπτων ὁμιλεῖ περὶ ἀνακοπῆς τοῦ ἀπὸ 19 Δεκεμβρίου 1908, ὁ δὲ ἀνακοπόμενος περὶ ἀνακοπῆς τοῦ ἀντιδίκου τοῦ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1908). Ὅτι δὲ ἡ ἀνακοπὴ ἐπιδοθῆ τῇ 19 Νοεμβρίου καὶ οὐχὶ τῇ 31 Δεκεμβρίου, προκύπτει καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τότε (τῇ 19 Νοεμβρίου) καὶ νὰ κοινοποιηθῆ διὰ νὰ εἶνε ἐμπροθέσμως δὲν ἠδύνατο, ἀφοῦ καὶ ἡ

ἀνακοπτομένη ἀπόφασις ἐκιοποιήθη ὑπὸ τῆς ἐναγούσης ἐδρευούσης ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Νοεμβρίου 1901 τῷ ἀνακόπτοντι ὁσαύτως κατοίκῳ Ἀθηνῶν. (βλ. τὸ ὑπ. ἀρ. 9741 ἐπιδοτήριον τοῦ κλητῆρος Ἀλεξ. Ἀντωνιάδου.) Ὁ τρόπος οὗτος ὅμως, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιζητεῖται ὑπὸ τοῦ δικηγόρου τοῦ ἀνακόπτοντος, τῇ συνδρομῇ καὶ τοῦ ἀντιδίκου, ἡ ἐξέτασις ἀνακοπῆς εἰς τὴν δὲν ἀφείλεται ἄλλως ἀκρόασις, συνιστᾷ οὐχὶ εὐθὺ μέσον πρὸς ὑποστήριξιν τῶν δικαίων τοῦ πελάτου τοῦ, ὑποκείμενον εἰς πειθαρχικὸν κολασμὸν κατὰ τὰ ἄρθρα 146 καὶ 149 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων. Συνεπῶς προσήκον ἐνε νὰ διαμνησθῇ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου διὰ τὴν ἐνάσκησιν τῆς προσηκούσης πειθαρχικῆς ἀγωγῆς καθ' οὕτως ἀνήκει.

Διὰ ταῦτα...

Δικᾶζον ἐρήμην τοῦ ἀνακόπτοντος

Ἀπορρίπτει τὴν ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1908 ἀνακοπήν του κατὰ τῆς ἐνταῦθα ἐμπορικῆς ἐταιρείας «Οἰκονομίδης Σοφιανόπουλος καὶ Σία» καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 7,603 (1908) ἐρήμην ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τούτου. Καταδικάζει τὸν ἀνακόπτοντα εἰς τὰ δικαστικὰ ἐξόδα ἐκ δραχμῶν εἴκοσι πέντε καὶ τὰ τέλη. Διατάσσει ἕνα διαδιδασθῶσι, διὰ τῆς ὑπερηρεσίας τοῦ γραφείου, τῷ Προέδρῳ τοῦ ἐν Ἀθήναις δικηγορικοῦ Συλλόγου. α) ἀντίγραφον τῆς παρουσίας, β) τὸ ἐν τῷ σκεπτικῷ μνημονευόμενον ἐπιδοτήριον τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1908 δικόγραφον κοινοποιηθείσης ἀνακοπῆς καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 9741 ἐπιδοτήριον.

Αἰ στήλαι τῆς «Δικαιοσύνης»
εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντός δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλον δικαστικοῦ προσώπου, εὗρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακηρύξῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μετὰ τὴν ἀπονομήν τοῦ δικαίου.

Ἀντίστοιχος ὅρος, δυνάμενος νὰ ἐκφράσῃ ἐκεῖνο ὅπερ ὁ μέγας Jhering ἰννοεῖ ἀποκαλῶν Rechtsphilister = στενο-

Οἱ Φαρισσαῖοι κεφάλους τοῦ δικαίου

κεφάλους τοῦ δικαίου, τοὺς λογιστάτους ἐκείνους, οἵτινες ὑπὸ τὸν τίτλον τῶν ἀγαν θεωρητικῶν ἢ τῶν στενωῶς φιλονόμων εἶνε πρόθυμοι νὰ θυσιάσουν τὴν οὐσίαν ὅπως διασωθῇ καὶ τὸ τελευταῖον λεξίδιον τοῦ νόμου, ὅρον λέγομεν τοιοῦτον, ἐκφράζοντα ἀκριβῶς τὸ νόημα τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ, δὲν παρέχει ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἐν τῇ ἐλληνικῇ δικαιοσύνῃ ἀντιπροσωπεύεται σαφέως καὶ ἡ τοιαύτη κατηγορία τῶν ἐρμηνευτῶν τῶν νόμων, διότι ἐν διαστήματι βραχυτάτῳ δύο τοιαῦτα κρούσματα εἶμεθα εἰς θέσιν νὰ ἀναφέρωμεν, ἐκεῖνα ἅτινα ἐν ἐτέρᾳ στήλῃ παραθέτομεν. Εὐχόμεθα ἡ παραγωγή νὰ μὴ πλεονάσῃ, ὅπως μὴ παραστῶμεν πρὸ τοῦ θεάματος, ὅπερ ὁ αὐτὸς Γερμανὸς φιλόσοφος τοῦ δικαίου φαντάζεται, παρομοιάζων τοὺς οὕτως ἐφαρμόζοντας τὸ δίκαιον μετὰ τροχιστὰς ζυραφίων, οἵτινες, ἠσκημένοι ἴσως εἰς τὴν τέχνην τοῦ τροχίζειν, συνειθίζουσιν οὖν τῷ χρόνῳ νὰ πιστεῖται ὅτι εἶνε ἱκανοὶ καὶ νὰ ξυρίζουσιν, οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ξυρίζουσιν.

Ἀλλοίμονον δέ, ἐπιλέγει ὁ εὐφάνταστος νομοδιδάσκαλος, εἰς τὰς παρειαὶς ἐκεῖνων, οἵτινες ἄκοντες περιπίπτουσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν τοιοῦτων τροχιστῶν-κουρέων!

Δὲν πρόκειται βέβαια εἰς ὀλίγας γραμμὰς νὰ λύσωμεν τὸ ζήτημα. Ἀλλὰ, θέτοντες αὐτὸ, νομίζομεν, ὅτι ἀτόπως τὸ

Ποινικὸν Δικαστήριον,
Περὶ Νομῆς ἐν δίχῃ περὶ αὐτοδικίας, ἐπιδικάζει νομῆν. Τοιαύτη γνώμη οὐδαμῶς ὑποστηρίζεται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τῆς Ποιν. Δικ. διότι κατ' αὐτὸ ἐνώπιον τῶν ποι-

νικῶν δικαστηρίων φέρονται αἰτήσεις τῶν παθόντων ἐκ ζημιῶν ὡς ἀποτελεσμάτων ἀξιοποιῶν πράξεων. Ἡ αὐτογνώμων κατὰλήψις οἰκοπέδου δύναται νὰ περιέχῃ τὰ στοιχεῖα ἀγωγῆς περὶ νομῆς ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, δύναται νὰ περιέχῃ καὶ τὰ στοιχεῖα ποινικῆς ἀγωγῆς ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἀποτελοῦσα προσβολὴν δικαιοῦτος περιουσιακοῦ ἀξιοποιῶν, ἐξ ἧς δύναται νὰ πηγάζῃ καὶ πολιτικὴ ἀγωγή περὶ τῶν ἐπελευθυσῶν ζημιῶν ἐκ τῆς προσβολῆς ταύτης, περὶ ὧν ζημιῶν καλεῖται ν' ἀποφασίσῃ τὸ ποινικὸν δικαστήριον, ἐξετάζον τὸ ζήτημα τῆς νομῆς, περὶ ἧς βεβαίως δὲν δικαιούται ν' ἀποφασίσῃ, καθὼς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁμοίως προσβαλλομένης καὶ τῆς κυριότητος καὶ περὶ ταύτης οὐχὶ ἀρροδίως θ' ἀπεφασίζε τὸ ποινικὸν δικαστήριον. Τὸ μέγα ἐν Ἀθήναις κοινωνικὸν ζήτημα ἐκ τῶν συμβαινόντων ἐν τοῖς οἰκοπέδοις τὸ ἔχομεν προσηκόντως ζωγραφῆσαι ἀπὸ τῶν ἡμετέρων στηλῶν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν δικαιολογεῖ δικαστικὰ τραγελαφήματα, διότι δὲν συνκίσθεται τὸ καθήκον τῆς ἠ Νομοθετικῆς ἐξουσίας, ὅπως αὐτὴ λάβῃ αὐστηρότατα μέτρα κατὰ μῖα τοιαύτης ἀχαρκτηριστοῦ καταστάσεως ἀκολάστως γεννώσης ἐγκλήματα ἐπὶ ἐγκλημάτων. Ὡς ἔχουσιν αἱ διατάξεις τοῦ νόμου δὲν ἐπιτρέπουσι, καθ' ἑμᾶς, νὰ ἐπιδικάζῃ τὸ ποινικὸν δικαστήριον ἀκίνητα κτήματα, ν' ἀνατρέπῃ δὲ ὅλας τὰς ὑπὸ τῆς Πολ. Δικονομίας καθιερωμένας ἀρχὰς τῆς γενέσεως, ἐκδικάσεως καὶ παραγραφῆς τῶν περὶ νομῆς ἀγωγῶν. Ἐν τούτοις δὲν θὰ παρεῖλκεν εὐρυτέρως συζητήσεις τοῦ θέματος καὶ ἀπὸ καθαρῶς ἔτι κοινωνικῆς ὀφελείας ἀπόψεως, λαμβανομένης ὅμως ὑπ' ὅψιν τῆς Ποινικῆς ἡμῶν Δικαιοσύνης ὡς ἔχει καὶ ὡς διεξάγει τὰς δίκας τῆς.

Ἐμβλητικὸν τι, πένθημον πλέον, κατὰ μίμησιν τοῦ «Ὁ Θεὸς σῶζι τὴν Βασίλισσάν», ἐπιβάλλεται, φρονούμεν, νὰ συντεθῇ, ἕνα μὴ ἡ

Ὁ Θεὸς σῶζι τοὺς δικηγόρους

μέλλουσα κηδεῖα δεκάδων τινῶν δικηγόρων, ἐπιτασσομένων νὰ ἀποθάνουν ὡς μάρτυρες τῶν πρὸς τοὺς πελάτας τῶν ὑποχρεώσεων τῶν, παραστήσῃ θεάμα μονότονον. Ἐπιείγει δὲ ἡ σύνθεσις, διότι ἤρχισαν ἤδη ἐν τῷ αὐτοῦ ἔρειπίῳ, ἐκ τῆς προσφάτου πυρκαϊῆς, αἱ ἐργασίαι τῶν δύο Εἰρηνοδικείων, θὰ εἶνε δὲ ἀνήκουστον, μετὰ ἕνα τόσον ἐνδοξον θάνατον, νὰ παραστῶμεν ἀνέτοιμοι καὶ ἐστερημένοι τύσης προνοίας, ὡστε οὐδὲ ἐν πένθημον ἐμβλητικὸν νὰ μὴ ἀνακρούσωμεν.

Πάντως «Ὁ Θεὸς σῶζι τοὺς Ἀθηναίους δικηγόρους».

Δύο ὄρκοι ἐδίδοντο κατὰ τὴν προχθεσινῆν συνεδρίαν τοῦ Β' βορείου Εἰρηνοδικείου Ἀθηνῶν πρὸς λύσιν διαφορᾶς ἀντικείμενον ἐχοῦ-

Ὁ κόφινος τῶν μουσουλῶν

ἢ ἑνα κόφινον μουσουλῶν κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῆς ἀποφάσεως. Κατὰ τὸν ἕνα τῶν ὄρκων ὁ κόφινος μετὰ τοῦ ὄξυνου τὴν γεῦσιν καρποῦ παρεδόθη εἰς τὸν ἐναγόμενον, κατὰ τὸν ἕτερον τῶν ὄρκων ὁ καρπὸς περιεῖχε κεκρυμμένα ἐλαττώματα. Εἰς βάρος δὲ τοῦ ἀτυχοῦς καρποῦ, ἀξίας κατὰ τοὺς ὄρκους δραχμῶν ἐπτά, ἀνεπτύχθησαν τὶς οἶδε ποῖαι καὶ πόσαι σοφίαι τῶν ῥημάτων τῶν ἀειμνήστων Ἀγορανόμων ἢ τῶν ῥήσεων τοῦ Πύλου καὶ πόσαι ἐξεδόθησαν προδικαστικαὶ ἀποφάσεις εἰς δόξαν τῆς λαϊκῆς δικαιοσύνης ἢ οἱ θεσπίσαντες ἐφηντάσθησαν ἐν τῇ ἀπλοικότητι τῶν ἐνεργῶν πάντοτε καὶ ἐκ τῶν ἐνότων λούσαν τὰς μικροδιαφορὰς. Ἐν τῷ μετὰξὺ οἱ μὲν κενόσπουδοι νεωτεριστὰι ὡς ἀσχολῶνται ἐπὶ τῶν νέων προβλημάτων τῆς θεωρητικῆς ἐπιστήμης, ἢ δὲ πολιτεία εἰς τὴν πλήρως τῶν ἀνωτέρων δικαστικῶν θέσεων, ἀφρὸ ὁ μόνος κίνδυνος ὃν διατρέχομεν μετὰ τὸ σύστημα καθ' ὃ ἀπονέομεν εἰς τὸν λχὸν τὴν δικαιοσύνην, εἶνε ὅτι διαφθίρομεν τοῦτον εἰς ὀροδοσίας

περὶ μουσουλῶν καὶ τὸν ἐξαντλούμεν χρηματικῶς καὶ τὸ ὀλιγώτερον τὸν πείθομεν ὅτι πᾶν ἄλλο ἢ διὰ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ δικαίου τοῦ μεριμνῶμεν.

Δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ἀπευθυνόμεθα διαμαρτυρούμενοι πρὸς τοὺς κ. κ. προεδρεύοντες τοῦ ἐνταῦθα Πλημ. μελειοδικείου, προ-

Ἀδύγνωστον

κειμένου περὶ δικηγόρων παρακλιμανομένων εἰς συμπλήρωσιν τοῦ δικαστηρίου. Καὶ δὲν δύναται τις μὲν ν' ἀρνηθῇ, ὅτι διὰ πᾶν ἄλλο θὰ ἐχρησίσμευον ἢ ὡς ποινικοὶ δικασταὶ καὶ νέοι τινὲς πρωτοδίκαι, ἔμμισθοι καὶ ἄμισθοι πάρεδροι, ἀλλὰ τὸ ἄτοπον τοῦτο κεῖται ἐν τῷ νόμῳ καὶ εἶνε ἀνκατόφευκτον. Ἀλλ' εἶνε ἀδίκαιο-

Ἡ ΘΕΤΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

[Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου]

V

Ἡ θετικὴ λοιπὸν ἐρμηνεία ἔχει σκοπὸν νὰ ἐξάρῃ τὴν κοινωνικὴν σχέσιν, τὴν πραγματικότητα, ὡς ἐρμηνευτικὸν στοιχεῖον, ὑπεράνω τοῦ ἐπιπέδου ἐκεῖνου, ἐν τῷ ὁποίῳ εὕρισκετο ἐν τῇ προηγουμένῃ ἐρμηνευτικῇ περιόδῳ. Πρέπει ἄρα νὰ τόνωσῃ, ὅτι ὁ ἀποδεχόμενος τὴν θετικὴν ἐρμηνείαν δὲν σκοπεῖ ν' ἀπορρίψῃ ὡς ἀχρηστοὶ ἐρμηνευτικὰ στοιχεῖα τὴν νομοθετικὴν λέξιν ἢ πρόθεσιν. Δὲν πρόκειται περὶ ἀποβολῆς τῆς λογικῆς ἐρμηνείας, ἀλλὰ περὶ ὑπερισχύσεως τῆς θετικῆς ἐρμηνείας, ἀκριβῶς ὅπως ὁ ἀποδεχόμενος τὴν λογικὴν ἐρμηνείαν δὲν ἀπορρίπτει τὴν γραμματικὴν, ἀλλὰ τὴν πρώτην ἀνακρούσει ἀνωτέραν τῆς δευτέρας. Μεταξὺ τῶν τριῶν ψυχολογικῶν σημείων, τῆς κοινωνικῆς ἀνάγκης, τῆς ἐξ αὐτῆς δημιουργουμένης νομοθετικῆς προθέσεως καὶ τῆς τυπικῆς δηλώσεως τοῦ νομοθέτου, ἀρχικῶς μὲν προεῖχεν ἡ τυπικὴ δήλωσις, μετὰ ταῦτα δὲ ἡ πρόθεσις καὶ ἡδη ἐπιζητούμεν νὰ ὑποβιάσωμεν ἀμφότερα ταῦτα, προτάσσομεν αὐτῶν τὴν κοινωνικὴν ἀνάγκην. Καθιστῶμεν οὕτω τὴν ἔνοιαν τοῦ νόμου μᾶλλον ἀντικειμενικὴν ἢ υποκειμενικὴν, συγχρόνως δὲ τονίζομεν τὴν αὐστηρὰν διάκρισιν τῆς κοινωνικῆς ἀνάγκης ἀπὸ τῆς νομοθετικῆς προθέσεως.

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσω, ὅτι καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην περίοδον ἐνόστο δὲν παρωρᾶτο τὸ ἐρμηνευτικὸν στοιχεῖον τῆς κοινωνικῆς ἀνάγκης, ἀλλ' αἱ περὶ τῆς θετικῆς ἐρμηνείας σύγχρονοι μελέται καὶ συγγραφαὶ σκοποῦν ἔχουσι νὰ καταδείξωσι τὴν χρησιμότητα τῆς θετικῆς ἐρμηνείας, ἐξ ἑτέρου δὲ ν' ἀποδείξωσι, ὅτι καὶ ἀν ἐνόστο πρότερον ἐγίνετο ταύτης χρῆσις, ἐγίνετο ἄνευ ἐπιγνώσεως τῆς γενικωτέρας σημασίας αὐτῆς, ἐπὶ τέλους δὲ σκοποῦσι νὰ ἐξάρωσι τὴν ἀνάγκην τῆς χρήσεως τῆς θετικῆς ἐρμηνείας μετὰ συστηματικότητος καὶ ἐπιγνώσεως. Βυλόγως λοιπὸν λέγει ὁ Kantorowicz (Der Kampf um die Rechtswissenschaft σελ. 9), ὅτι ὁ νῦν σκοπὸς τῶν ὁπαδῶν τῆς θετικῆς ἐρμηνείας δὲν εἶνε συστατικὸς, ἀλλὰ κυρίως διακηρυκτικὸς αὐτῆς.

Κατ' ἐμὲ δὲ ἡ ἐν τούτῳ ἐργασία τῶν συγγραφέων τούτων ἀποτελεῖ μεγίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ δικαίου. Ὑπάρχει δὲ ἐλπὶς ἐκ τῆς καθολικῆς ἐπικρατήσεως τῆς θετικῆς ἐρμηνείας νὰ ἀρθῶσιν αἱ χασματώδεις διαφωναίαι αἱ προκύπτουσαι ἐκ τῆς διαφορῆς ἐρμηνευτικῆς κατόψεως, ἀλλὰ προσέτι, ὅπερ καὶ σπουδαιότατον, νὰ πλησιάσωσιν ἀλλήλαις ἡ θεωρία καὶ ἡ πράξις.

VI

Ὀλίγα, κύριοι, παραδείγματα δεικνύουσιν τὴν καὶ πρότερον, ἀνεπίγνωστον ὅμως, χρῆσιν τῆς θετικῆς ἐρμηνείας. Εἶναι γνωστῇ ἡ διάταξις τοῦ Οὐλλπιανοῦ (15 § 1, 4. 3), καθ' ἣν τὸ νομικὸν κὸν πρόσωπον δὲν εὐθύνεται εἰς πλήρη ἀποζημίωσιν διὰ τὰ πταίσματα τῶν ἀντιπροσώπων αὐτοῦ. Καὶ τὰ ἐλληνικὰ δικαστήρια, καλούμενα νὰ ἐφαρμόσωσιν αὐτὴν, καταλαμβάνονται ὑπὸ τρόμου καὶ δεινῆς ἀπορίας περὶ τῆς δικαιολογίας τῆς μὴ ἰσχύος αὐτῆς. Καὶ πολλὰ ἐμμηχανεῦθησαν, ὅπως θέσωσιν αὐτὴν ἐκποδῶν καὶ οὐδὲν ὠφέλησε. Καὶ ὅμως κηρύσσεται ἡ διάταξις αὕτη ὡς μὴ ἰσχύουσα καὶ ἴλιαν εὐλόγως. Ἀλλ' ἐπὶ τῇ βᾶσει τίνος

λόγητος ἡ ἀμέλεια ἐν τῇ διὰ δικηγόρων συμπληρώσει, καλούμενων τῶν νεωτέρων καὶ ὑπὸ πᾶσιν ἐποψιν ἀκκαταλιποτέρων, περιέρογος κατὰ προτίμησιν. Ἀλλ' εἶνε ἀσύγνωστον νὰ καλῶνται δικηγόροι μηδέποτε φαινόμενοι ἐν τῷ Πλημμελειοδικείῳ, εἰς ὃ μεταβιβάζουσι καὶ ἴστανται προκλητικοὶ πρὸ τῆς ἐδρας ἐπὶ τῷ προβεβουλεύμένῳ (! ;) σκοπῷ ὅπως κληθῶσι πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ δικαστηρίου καθ' ὄρισμένην δίκην, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἀγγάλλονται ἢ δυσκωχαστοῦσι μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων, ἀπερχόμενοι ἕνα μόνον εἰς ὁμοίαν περίστασιν ἐπικινεθωσιν. Ἐπιθυμούμεν, νὰ μὴ ἐπανεθῶμεν ἀνκλυτικώτεροι.

ἐρμηνείας ; Ὁ σοφὸς καθηγητὴς κ. Κρασσᾶς γράφει, ὅτι κατὰ τῆς διατάξεως ταύτης κατεξανέστη ἐπιστήμη καὶ νομολογία. Ἀλλὰ τοῦτο βεβαίως δὲν ἀποτελεῖ δικαιολογίαν τῆς μὴ ἰσχύος. Μήπως πρέπει νὰ ἐρείσθωμεν ἐπὶ ἐθίμου ; Ἀλλὰ τὸ φάσμα τούτου δὲν προβάλλει αἰείποτε. Ἀλλὰ μήπως ἡ χρῆσις τῆς λογικῆς ἐρμηνείας δὲν θὰ ἦγεν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς ὑπὲρ τῆς ἰσχύος τῆς διατάξεως γνώμης ; Ὁ Vangerow (1 § 55), ὁ κατ' ἐξοχὴν συνήθως παρορῶν τὴν συσχετίσιν τῶν νόμων πρὸς τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα, δὲν δυσκολεύεται νὰ κηρύξῃ τὴν διάταξιν ἰσχύουσαν ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς λογικῆς ἐρμηνείας. Ἀλλ' ὅμως, λέγει, πρέπει νὰ κηρυχθῶμεν ὑπὲρ τῆς ἰσχύος τῆς διατάξεως ταύτης διὰ τὸν κύριον λόγον, ὅτι, ἐπειδὴ τὸ νομικὸν πρόσωπον κατὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ δὲν εἶναι ἐμὴν νομικὸν πλάσμα καὶ μόνον ἔχει ἰδίαν προσωπικότητα καὶ ἴδιαν βούλησιν, καθ' ὅσον βαίνει τὸ πλάσμα τοῦτο, τὸ ἀδίκημα, μὴ ὑπαγόμενον ἐντὸς τοῦ διαγεγραμμένου σκοποῦ τοῦ νομικοῦ προσώπου, δὲν διαπράττεται ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπορρέει ἐκ τῆς ἐνεργείας τῶν καθ' ἑκαστον ἀτόμων, ἅπερ εἶναι καὶ ὑπεύθυνα εἰς ἀποζημίωσιν!

Ἰδοὺ, κύριοι, ποῦ ἀγόμεθα, παρορῶντες τὴν κοινωνικὴν ἀνάγκην ὡς ἐρμηνευτικὸν στοιχεῖον. Ἰδοὺ ποῦ ἀγόμεθα, μὴ σκεπτόμενοι, ὅτι ἡ κοινωνικὴ σχέσις ὡς πρὸς τὴν εὐθύνην τῶν νομικῶν προσώπων, ἀλλοιομένη ἐκάστοτε καὶ ἀλλοιωθεῖσα ἐπὶ τοσοῦτον, ἐπιβάλλει νὰ δεχθῶμεν τὴν διάταξιν μὴ ἰσχύουσαν! Ἰδοὺ πῶς διανοίγονται τὰ χασματα μεταξὺ τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξεως! Καὶ εἶναι εὐχάριστον, ὅτι, καίτοι τὰ δικαστήρια τρομοκρατοῦνται ὑπὸ τοιοῦτων θεωριῶν ἐν τῷ ζήτηματι τούτῳ, καίτοι εἰθισμένα εἰς παντοίας ἐπιτετηδευμένας ἐκφράσεις, διατελούσας ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς λογικῆς ἐρμηνείας, εἶναι εὐχάριστον, λέγω, ὅτι σχεδὸν ἐμμόμως ἐδέχθησαν τὴν πλήρη ἀστικὴν εὐθύνην τῶν νομικῶν προσώπων, χωρὶς νὰ μεριμνήσωσιν, ὡς ὁ Vangerow, περὶ τοῦ ἁρμονικοῦ συμβιβασμοῦ τῆς περὶ πλάσματος θεωρίας τοῦ νομικοῦ προσώπου.

Κατεξανέστη ἡ ἐπιστήμη, λέγει ὁ κ. Κρασσᾶς, κατὰ τῆς ἰσχύος τῆς διατάξεως, ἀλλὰ πῶς βαίνουσα, πῶς ἐρμηνεύουσα ; Μήπως ἠλλοίωσε τὴν ἐρμηνευτικὴν αὐτῆς μέθοδον ;

Καὶ ἡ ἀνωτέρω ἐρμηνευτικὴ διαπραγματευσὶς τῆς διατάξεως ταύτης δὲν εἶναι ἡ εἰλικρινεστέρη; Καὶ δὲν ἐτέθη ἐκποδῶν ἀπὸ πολλοῦ χρόνου ἢ ἄλλη διάταξις τοῦ αὐτοῦ Οὐλλπιανοῦ (L. 27. π. 12. 1) περὶ τῆς εὐθύνης τῶν νομικῶν προσώπων διὰ τὰ ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων συναπτόμενα δάματα, ἀκριβῶς διότι ἡ διάταξις αὕτη καθίστα ἀδύνατον τὴν κατὰ τοὺς ὄρκους τῆς συγχρόνου ἐποχῆς δρᾶσιν αὐτῶν ;

Καὶ ὅμως καὶ ὁ Windscheid (§ 59) ὁ κατ' ἐξοχὴν θιασώτης τῶν διὰ κατασκευῆς νομικῶν ἐνοιῶν ὄρρωδεῖ νὰ νὰ θεωρήσῃ τὴν προηγουμένην διάταξιν ὡς ἀποδιομορμασίαν ἐκ τῆς συγχρόνου ζωῆς. Βεβαίως τοιαύτην ἀντίληψιν τοῦ θέματος δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχη ὁ Dernburg (I § 66) καὶ τὰ γερμανικὰ δικαστήρια.

Εἶναι γνωστὸν, κύριοι, ὅτι ἡ ἄσμεος ἀντιπροσωπεῖα κατὰ κανόνα δὲν ἐπετρέπετο παρὰ Ρωμαίοις διὰ διαφόρους λόγους. Ἐγεννήθη δὲ ἡ ἀπορία, ἀν ἡ ἄσ-

σοσ αντιπροσωπεία είναι και διά τήν σύγ-
χρονον εποχήν εξαιρετική. 'Αλλ' οι πλει-
στοι των συγγραφέων και η νομολογία,
ήμεδαπή και άλλοδαπή, σταθερώς πλέον
δέχονται, ότι αι συναλλαγαι απαιτούσι
να κηρύσσων την άμεσον αντιπροσω-
πεισιν ως κανόνα. Καί όμως ή δρθο-
τάτη αυτή λύσις δέν είναι ποσώσ σύμφω-
νος πρός τοὺς μαθηματικοὺς συλλογι-
σμοὺς τοῦ Vangerow (III § 608 σελ.
293). Οὗτος σκεπτόμενος ἐξ ἐπαγωγῆς
ἐρωτᾷ: πῶς, λέγει, θά παραδιδάσκει
τόν ρωμαϊκόν κανόνα, ἐπὶ ἢ ἐνοχῇ κα-
ταρτίζεται μεταξύ συμβαλλομένων προ-
σώπων, δεχόμενοι ἐν προκειμένῳ δη-
μιουργίαν ἐνοχῆς ὑπερ τρίτου μὴ συμβαλ-
λομένου; 'Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ββαίνει, ὥστε
νομίζει, ὅτι αἱ κοινωνικαὶ ἀνάγκαι δέν
παραβλάπτονται καί νῦν ἐξαιρετικῶς χω-
ρούσης τῆς ἀμέσου αντιπροσωπείας! Καί
ἐν προκειμένῳ ὁμοῦ ή ἀναγόμενοι τῆς
ἀμέσου αντιπροσωπείας ὡς κανόνος ἐρεϊ-
δεται ἐπὶ τῆς θετικῆς ἐρμηνείας. 'Αν,
κύριοι, ὑπάρχει δικαιολογία διά τήν
πρόσ τοὺς δογματικοὺς και τοὺς ἀπὸ κα-
θέδρας διδασκάλους τοῦ δικαίου δυσπι-
στία τῶν πολλῶν, ὁ λόγος εὐρίσκειται
κατὰ μέγα μέρος εἰς τήν μεθοδολογικὴν
πορείαν, ἣν πολλοὶ ἰδίως τῶν παλαιότε-
ρων συγγραφέων ἠκολούθησαν ἐν τῇ ἐ-
πεξεργασίᾳ τοῦ δικαίου.

Παραδείγματα χρήσεως τῆς θετικῆς
ἐρμηνείας δυνάμεθα ν' ἀντλήσωμεν καί
ἐκ τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν. 'Ἐκ τοῦ
γαλλικοῦ κώδικος δύναμαι νά σημειώσω
τάς κατωτέρω περιπτώσεις, τάς ὁποίας
ἤγηλα εἶκ τοῦ ἔργου τοῦ διαπρεπεστά-
του ἐν Παρισίοις καθηγητοῦ Planiol.

Κατὰ τήν παλαιὰν θεωρίαν ἡ διακρι-
σις τῶν σχετικῶν καί ἀπολύτων ἀκυρο-
τήτων ἐφημεύετο καί ἐπὶ τοῦ γάμου,
ἐφ' οὗ κατὰ τήν θεωρίαν ταύτην σχετικῇ
ἀκυρότητι ὑπῆρχεν, ὡσαύτως ἐσκοπεῖτο ἡ
προσωπικὴ προστασία ἐνός τῶν εἰς γά-
μου κοινωνίαν ἐλθόντων, ὡς ἐπὶ γάμου
μετ' ἀνήθου. 'Αλλ' ἡ κατὰ τήν θεωρίαν
ταύτην λύσις ἦν ἀφόρητος ἐν τοῖς πρά-
γμασι. 'Ἡ τύχη μεγάλων περιουσιακῶν
συμπερόντων, παραχθέντων ὑπερ τρίτων
ἢ ὑπερ τινος τῶν συζύγων λόγῳ τῆς ἐ-
νώσεως ταύτης, ἐζητᾶτο ἐκ τῆς αὐθαι-
ρέτου βουλήσεως τοῦ ἀνήθου. Πλήρης
ἐκράτει ἀδεδεικτοῦ. Οὐχὶ δὲ ὑπερβολι-
κόν, ἐπὶ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς τοιαύτης θεω-
ρίας ἡ δημοσία τάξις διαταράσσεται. Τὸ
στοιχείον ἄρα τῆς κοινωνικῆς ἀνάγκης
ὑπεδείκνυεν ὡς ἐπιβαλλόμενον νά θεω-
ρῆται πᾶσα ἀκυρότης τοῦ γάμου ὡς δη-
μοσίας τάξεως, ὥστε πᾶς τις νά δικαιώ-
νεται εἰς προσβολὴν αὐτοῦ. 'Ἡ νομολογία
δὲν ἐδράδυνε νά ἀσπασθῆ τὴν ἐν τῇ ση-
μείῳ τούτῳ θετικὴν ἐρμηνείαν καί νά
κηρύξῃ τὸν μετ' ἀνήθου γάμον ἄκυρον
ἐκ λόγων δημοσίας τάξεως, τυπικῶς
στηρικθῆσα ἐπὶ τῶν ἀρθρῶν 1395 ἐφ.
τοῦ κώδικος, καθ' ὃν τὸ γαμικόν συνάλ-
λαγμα εἶναι ἐπίσημον καί ἀμετάβλητον,
μὴ ἀλλοιούμενον ἐπομένως ἐκ τῆς βου-
λήσεως ἐνός τῶν μερῶν. 'Ἡ ἄρα πρῆπει,
ἐσκέφθησαν, νά ἢ ἀπολύτως ἐγκυρον ἢ
ἀπολύτως ἄκυρον. Καί ὁ μὲν Planiol
(III 837—838) ἐνθουσιῶδῶς ἀποδέχεται
ὡς σκόπιμον τήν τοιαύτην ἐρμηνείαν
τῆς νομολογίας, ἡμεῖς δὲ, πολιτεύμενοι
καί ἐν τούτῳ κατὰ τὸ ρωμαϊκόν δίκαιον, τί
πρῆπει νά εἰπωμεν, ἔχοντες ὡς ἀρχὴν,
ἐπιμὴ χωρησάσης τῆς συμβιώσεως μέχρι
τῆς ἤθης, χωρεῖ προκριματικὴ ἀγωγή
πρὸς ἀκύρωσιν τοῦ γάμου ὑπερ ἐνός τῶν
συζύγων, εἰς οὐδεμίαν μάλιστα ὑποκει-
μένην παραγραφήν;

'Ἐν Γαλλίᾳ ἐγεννήθη τὸ ζήτημα, ἂν
χωρῆ υἱοθεσία τῶν νόθων, περιφήμον δὲ
διαφωνίαν ἀπεκάλεσεν ὁ Planiol (I πῶ
2977) τήν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐρι-
δα. 'Ἡ λογικὴ ἐρμηνεία ἤγεν εἰς τὰς ἐξῆς
σκέψεις. Τὸ ἀρθρον 908 τοῦ ἀστικοῦ κώ-
δικος ἐπιτρέπει εἰς τὰ φυσικὰ τέκνα νά
λάβωσιν ἐκ δωρεᾶς ἐν ζωῇ ἢ αἰτία θαν-
νάτου μόνον, ὅτι αὐτὸς ὁ κώδικς ὀρίζει ἐν
τῷ τίτλῳ περὶ διαδοχῶν. 'Αλλ' ἐν τῷ
τίτλῳ τούτῳ καί δὴ ἐν ἀρθρῳ 757 ὁ πα-
τήρ ἢ ἡ μήτηρ τοῦ φυσικοῦ τέκνου ὀφεί-
λει νά καταλείπῃ εἰς αὐτὸ ποσοστὸν
τοῦ ποσῶ, εἰς ὅπερ δικαιούται τὸ νόμι-
μον τέκνον. 'Ἐπιτρέποντες ἄρα τὴν υἱο-
θεσίαν τοῦ νόθου, παραβιάζομεν τὴν τε-
λευταίαν ταύτην διάταξιν, δι' ἧς τὰ νόθα
τέκνα ἐν ἥσωνι τίθενται μοίρα τῶν γνη-
σίων, ἐν ᾗ ἀντιθέτως θά καθίσταντο ἴσα
πρὸς αὐτὰ. 'Αλλ' ἡ νομολογία ἐδέχθη
τήν υἱοθεσίαν. Οὐδὲν ὑπάρχει τὸ ἐπιβάλ-
λον νά κωλύσωμεν, τοῦ νόμου σιγῶντος,
τὸ νόθον τοῦ νά μὲν ἂν ἐν τῇ καταστάσει
τῆς φυσικότητος, τῆς ὁποίας ἄλλως δέν

εἶναι αὐτὸ δημιουργός. 'Ἡ κοινωνικὴ ἀ-
νάγκη καί ἡ κοινωνικὴ ἀντίληψις εἰς
τοῦτο ἄγουσιν καί δὴ εἰς τήν ἐν γένει
ἐξίσωσιν τῶν νόθων καί γνησίων. Ἄσγη
ἤδη ἐπιζητεῖται καί νομοθετικῶς. 'Ἡ ἐκ
τοῦ γαλλικοῦ κώδικος ἄρα προκύπτουσα
ἀμφιβολία ἐπιτρέπει νά δεχθῆ τις, ἐξαίρων
τήν ἀνωτέρω κοινωνικὴν ἀνάγκην, τήν
υἱοθεσίαν τῶν νόθων. Οὕτω δ' ἐδέχθησαν
πλείστοι ἀποφάσεις τῶν γαλλικῶν δικα-
στηρίων. (Πρβλ. καί Vander Eycken
Méthode positive de l'interprétation
1907 σελ. 216).

VII

Καί ἡδ, πρὶν ἀναπτῆξαι ὑμῖν ἀπορίας
τινάς, προβαλλομένης κατὰ τῆς ἀποδο-
χῆς τῆς θετικῆς ἐρμηνείας, στρέφομαι
εἰς περιμάχητὰ τινα παρ' ἡμῖν θέματα.
Γνωστόν, ὅτι τὰ ἀρθρα 3 καί 4 καί 5
τοῦ νόμου περὶ ἐπιτροπείας μνημονεύουσι
καί τοῦ πατρός, δύναται δὲ καί ἐκ πρῶ-
της ὄψεως, ἦτοι διὰ τῆς γραμματικῆς
ἐρμηνείας, ν' ἀχθῆ τις εἰς τὴν λύσιν, ὅτι
ἐπῆλθεν ἀφομοίωσις τῆς πατρικῆς καί
ἐπιτροπικῆς ἐξουσίας διὰ τοῦ νόμου τού-
του. 'Αλλ' οὐχὶ λέγουσιν οἱ μὴ ἀρκού-
μενοι εἰς τὸ γράμμα τοῦ νόμου, οἱ τρέ-
χοντες ὀπισθεν τῆς νομοθετικῆς προθέ-
σεως. Τί προέθετο ὁ νομοθέτης! Δὲν
προέθετο ν' ἀφομοίωσιν τὰς δύο ἐξουσίας,
ἀλλ' ἀπλῶς διὰ τυρρητικῆς σάλπιγγος
ν' ἀναγγεῖλη τὴν μέλλουσαν ρύθμισιν τῆς
πατρικῆς ἐξουσίας. 'Ἰδού ἄρα τίς ἡ πρό-
θεσις τοῦ νομοθέτου, μνημονεύοντος τῶν
λέξεων τούτων.

Οὕδαμῶς ὁμοῦ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν,
ὅτι τὸ κράτος τῆς ρωμαϊκῆς πατρικῆς
ἐξουσίας κατέπεσεν, ὅτι ὁ ρωμαϊκὸς οἶκος
ἐξηφανίσθη, ὅτι ἡ πατρικὴ ἐξουσία πρῆ-
πει νά εἶναι κατὰ τήν σύγχρονον κοινω-
νικὴν ἀνάγκην καί εἶναι ἀπλή προστα-
σία, ὅπως καί ἡ ἐπιτροπεία, ὅτι ἡ κοι-
νωνικὴ αὕτη ἀνάγκη ἀπαιτεῖ τήν ρύθμι-
σιν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας κατὰ τρόπον
μειοῦντα τὸ πρότερον κράτος αὐτῆς καί
ἐξασφαλίζοντα τὸν ὑπεξούσιον καθ' ὅμοιον
τῷ ἀνηλικίῳ τρόπον, ὅτι ἡ κοινωνικὴ αὕτη
ἀνάγκη εἶναι ἐκείνη, ἣ τις παρῶθησε τὸν
νομοθέτην νά παρατάξῃ παρὰ τὸν ἐπί-
τροπον καί τὸν πατέρα. 'Ἡ τοιαύτη βε-
βαίως κάτοψις τοῦ θέματος θά ἦγεν ἀ-
σφαλῶς εἰς ἀποδοχὴν τῆς γνώμης, ὅτι
ἐπιβάλλεται νά δεχθῶμεν τὴν ἀφομοίω-
σιν τῆς πατρικῆς καί ἐπιτροπικῆς ἐξου-
σίας ὑπὸ τὸ κράτος μάλιστα τῆς ἀμφι-
βολίας περὶ τῆς ἐνοχίας τῶν ἀνωτέρω
διατάξεων, ἐξαίρομένης, ὡς ἐρμηνευτικοῦ
στοιχείου, τῆς κοινωνικῆς ἀνάγκης περὶ
τῆς κρείττονος καί σκοπιμότερας δια-
σφαλσεως τῶν συμπερόντων καί τοῦ
ὑπεξουσίου. 'Αντιλαμβάνομαι, κύριοι, ὅτι
ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ἐρμηνεύειν καί τοῦ
σκέπτεσθαι ζερίζει, μάλλον ὁμοῦ διότι
εἶναι ἀήθεις παρ' ἡμῖν, οἱ ὅποιοι κατὰ
κανόνα εἰμεθα εἰρησμένοι εἰς τὸν περι-
φρονον συνδυασμὸν τῶν διατάξεων, ἀντι-
λαμβάνομαι ἰδίως, ὅτι δύναται τὰ προ-
καλέση διαμαρτυρίαν περὶ ἀντιποίησεως
νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Καί περὶ ταύτης μὲν θά ἐκφρασθῶ κα-
τωτέρω, ἐγὼ ὁμοῦ τούλαχιστον ἐμμένω
νά τονίσω, ὅτι ἐρμηνευτικῶς δέν εὐρί-
σκη διαφορὰν μεταξύ τοῦ ἀνωτέρω θέ-
ματος τῆς ἀμέσου αντιπροσωπείας ὡς
κανόνος παρ' ἡμῖν καί τοῦ θέματος τῆς
ἀφομοιώσεως πατρικῆς καί ἐπιτροπικῆς
ἐξουσίας καί ὅτι ἂν ἡ θετικὴ ἐρμηνεία
ἐν τῷ πρώτῳ θεματι ὑπερέβαλε τὴν λο-
γικὴν τοῦ Vangerow, οὐδαμῶς θέλει με-
πίσει, ὅτι καί ἐν τῷ δευτέρῳ θεματι τῆς
πατρικῆς ἐξουσίας δέν πρῆπει νά ὑπερ-
βάλλῃ οἰονόηποτε ἐκ τῆς λογικῆς ἐρμη-
νεύσεως ἐξαγόμενον συμπέρασμα. Πειθεταί
δέ τις περιεσσότερον περὶ τῆς ὀρθότητος
τῆς ἀντιλήψεως ταύτης, ἂν παραβάλλῃ
αὕτην πρὸς ἐκείνην τῆς γαλλικῆς νομο-
λογίας, ἣν ἔσχεν ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω θέμα-
τος τοῦ μετ' ἀνήθου γάμου.

Καί ἐπὶ τῇ ββάσει τίνος ἐρμηνείας δεχό-
μεθα τὴν μὴ ἰσχύὸν τοῦ ἀναστασιανοῦ
νόμου ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων;
'Ἡ μήπως πρῆπει πανταχοῦ νά διορθώμεν
ἐθίμον; Καί πῶς ὁμοῦ ὁ νόμος οὗτος
ἰσχύει ἐπὶ τῶν ἀστικῶν ὑποθέσεων, ἐν τῇ
καί ὁ Ἀρμενιόπουλος ἐπὶ τέλους δέν μνη-
μονεύει τοῦ νόμου τούτου; Καί ὁμοῦ κύ-
ριοι, ἂν, ἀνεπιγνώστως ἐφαρμόζοντες τὴν
θετικὴν ἐρμηνείαν ἐν τῷ ἐμπορικῷ δικαίῳ,
κηρύσσωμεν τὸν ἀναστασιανὸν νόμον μὴ
ἰσχύοντα, διότι ἐξαίρομεν τήν οικονομικὴν
ἀρχὴν τῆς ἐλευθερίας προσφοράς καί τῆς
ζητήσεως, τάχα ἢ ἀρχὴ αὕτη δέν ὑπάρχει
εἰς τὰς ἀστικὰς ὑποθέσεις, τάχα ὑπάρ-
χει ἕτερος λόγος ν' ἀποφύγωμεν ἐπ' αὐ-
τῶν τὴν θετικὴν ἐρμηνείαν; Καί ἂν ἢ

ὑπερβολῇ ἐν τῇ κερδοσκοπίᾳ ἤγαγεν εἰς
τήν δημιουργίαν τοῦ νόμου τούτου, ἡ
ὑπερβολῇ αὕτη δέν εἶναι πιθανώτερα ἐν
τῷ ἐμπορίῳ ἢ ἐν τῷ ἀστικῷ κόσμῳ;
'Ἐφαρμόζων ἄρα τὴν θετικὴν ἐρμηνείαν,
δι' ἧς ἐξαιρεται ἡ ἀνωτέρω οικονομικὴ
ἀρχή, ἠδύναντο τῆς ἀκινδύνως νά κηρύξῃ
τήν διάταξιν μὴ ἐφαρμυστεῖαν ἀπολύτως,
καί ἐπὶ τῶν ἀστικῶν δηλονότι ὑποθέσεων,
χωρὶς νά ἀναμένῃ νομοθετικῶς ἀναδιορ-
γανώσεις.

'Αλλὰ τάχα ἡ χρῆσις τῆς θετικῆς ἐρ-
μηνείας δέν θά ἦγε τὸν ἐρμηνευτὴν, κρί-
νοντα τὴν ἰσχύὸν τῶν συνεπειῶν τοῦ
διαζυγίου ὀρίζουσῶν διατάξεων, εἰς λύ-
σιν ἀλλοίαν ἐκείνης, ἣν συνήθως παρῆ-
χει ἡμῖν ἡ λογικὴ ἐρμηνεία; Δέν κρύ-
πτω, κύριοι, ὅτι ἀφορμῇ εἰς τὴν παροῦ-
σάν μου μελέτην παρέσχεον εἰδικῶς τὸ
ζήτημα τοῦτο καί εἰδικώτερον ἡ ἐσχά-
τως ἐξεληχθεῖσα ἐν τῷ Ἀρειῷ Πάγῳ
δικῇ. Εἰς ἐμὲ δὲ ἐπιτραπήτω ἀπροκαλύ-
πτως νά εἶπω, ὅτι θεωρῶ λίαν τολμη-
ρὰν τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἰσχύος τῶν
διατάξεων τούτων διὰ τήν σύγχρονον ἐ-
ποχήν. 'Ανομολογῶ, ὅτι ἡ φράσις μου
εἶναι ζωνρὰ καί ἴσως ὑπερβολικὴ, σχετι-
ζομένη πρὸς τοὺς τὴν ἰσχύὸν τῶν διατά-
ξεων τούτων ὑποστηρίζοντας διαπρεπεῖς
νομομαθεῖς. 'Αλλὰ δύναται νά συγγνω-
σθῆ ἡ ζωνρότης τῆς φράσεως ταύτης,
ὡς θά συνεγρίωσκετο, ἐάν ἀπεδίδετο εἰς
τὸν ὑποστηρίζοντα ἐπὶ δικαστηρίου τὴν
ἰσχύὸν τῶν περὶ παραβιάσεως τοῦ πενή-
μου ἐνιαυτοῦ διατάξεων, δι' ὧν ἄλλως τε
σκοπεῖται καί ἡ ἀποσῶσιν τῆς συγχύ-
σεως τῆς γονῆς ἢ ἐάν ἀπεδίδετο εἰς τὸν
ὑποστηρίζοντα, ὡς ὁ Vangerow, ὅτι καί
νῦν δέν μεταβιβάσεται τὸ δικαίωμα ἐπὶ
ἐκχωρήσεως, ἀλλ' ἀπλῶς ἡ actio!

Καί βλέπομεν, κύριοι, τοὺς πολλοὺς ἐκ-
στρατεύοντας πρὸς ἀνίχνευσιν τῆς νομο-
θετικῆς προθέσεως τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τι-
θεμένου τὰς ἀπαισίας ἐκείνας διατάξεις
καί πάντας ἡμᾶς προσπαθοῦντας νά μαν-
τεύσωμεν, τίς ἢ πρόθεσις αὐτοῦ, ἂν ποινι-
κῶς προέθετο νά ὀρίσῃ διατάξεις ἢ ἀ-
πλῶς ποιοιοισιακάς συνεπειῶν νά καθορί-
σῃ. Μεγάλη δ' ἐπιτήδευσις περὶ τοῦ συλ-
λογισμοῦ, μεγάλη ἐπιτήδευσις περὶ τοῦ
λεγομένου συνδυασμοῦ τῶν περιφρομένων
ἐκείνων διατάξεων μετὰ τῶν τοῦ ποινικοῦ
νόμου. Οὐδεμία ὁμοῦ ἐπισκόπησις τοῦ
συγχρόνου βίου, οὐδεμία ἔρευνα τῶν συγ-
χρόνων κοινωνικῶν ἀναγκῶν ὡς πρὸς τὸ
θέμα ἡμῶν, ἀλλὰ μόνον σχελιαστικὴ
ἐπιφώνησις τοῦ lex dura est, θρησκευ-
τικὴ εὐλάβεια πρὸς τινας διατάξεις, ἣν
ὁμοῦ εὐλάβειαν λησμονοῦμεν εἰς ἄλλα
θέματα, διότι ἐληρομόνησαν αὐτὴν καί τι-
νες γερμανοὶ συγγραφεῖς, οὐδεμία ἔξα-
ρισις τοῦ κοινωνικοῦ στοιχείου, τὸν ἀντίον
δὲ πᾶσα πρὸς τοῦτο ἰδιαίτερα προσοχὴ
κρίνεται συνήθως, ἂν μὴ τι ἄλλο, τοῦλά-
χιστον ὡς παρακεκινδυνευμένη καί παρὰ
τὰ δεδομένα βαίνουσα.

Καίπερ ὁμοῦ ὑπὸ τὸ κράτος τῶν συμ-
πεπαισμένων τούτων λογικῶσεων διατε-
λοῦσα ἡ ἡμετέρα νομολογία, συνήθως
καί ἐν προκειμένῳ εἰργάσθη πραγματι-
κῶς, καίτοι ἀνεπιγνώστως, διὰ τῆς θετι-
κῆς ἐρμηνείας, κηρύσσασα τὰς διατάξεις
ταύτας μὴ ἰσχυούσας, οὕτω δὲ μέγα χά-
σμα ἐστήρικται μεταξύ τῆς συνήθως ἐν
συνδυαστικῇ ἐπιτηδεύσει κατασκηνού-
σης θεωρίας καί τῆς πράξεως.

'Ἐγνατῖον δὲ τοῦ μελετητοῦ τοῦ ἐρευ-
νωμένου θέματος, τοῦ τυχόν ὑπεράγαν
συντηρητικοῦ, ὅστις ἠδύναντο νά θεωρῆσιν
τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν ταύτας ὑπερβο-
λικῶς, ἀντιτάσσω, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει τῆς
ὀρθότητος τῆς κρίσεως αὐτοῦ, τοῦτο μὲ-
νον, ὅτι ἀεπίποτε ἡ ὑπερβολῇ εἶναι ἀναγ-
καία πρὸς καταπολέμησιν τῆς ὑπερβολῆς.
'Αλλὰ καιρὸς ἤδη νά ἐρευνησῶ οὐσια-
στικώτερον τὸ πρόβλημα ἡμῶν.
[Ἀκολουθεῖ]
ΗΛ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ
'Υψηλῆς τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου.
'Αριθ. 1029

Ἀποδεικτικόν

'Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν δεκάτην ἑκτην
(16) Φεβρουαρίου τοῦ 1909 ἐνεκακοιστοῦ
ἐνάτου ἔτους ἡμέραν Δευτέρα καί ὥραν
4 μ. μ. ὁ ὑποφαινόμενος δικαστικὸς κλητῆρ
τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν Κωνστ. Στεργίου
τῆς ἐγγράφου παραγγελίας τοῦ δικηγόρου κ. Ν.
Δάση πληρεξουσίου τοῦ Ἐμμανουὴλ
'Ἰω. Βενιεράκη κατοικοῦ Πειραιῶς, μετέβην
καί ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελεῖα τῶν ἐν
'Αθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου δια-
μονῆς Εὐάγγελου Ἐμμ. Βρυόνην κάτοικον
Πειραιῶς τὴν ἀπὸ 14 Φεβρουαρίου 1909 ἀγω-
γῆν τοῦ ἀπευθυνομένου ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀ-
θήναις Πρωτοδικῶν, δι' ἧς καί με τὴν ἐπι-
φύλαξιν παντὸς ἐτέρου καί ἐν γένει παντὸς
δικαιώματός του κατὰ τοῦ ἀντιδίκου καλεῖ

τὸν ἀντίδικον ἐμπροσθέντως πὸς συζήτησιν
καί ἐξαίρεται νά γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀγωγή του.
νά ὑποχρεωθῇ ὁ ἀντίδικος νά τῷ πληρώσῃ
διὰ τὴν ἐν τῇ ἀγωγῇ αἰτίαν Ρουβλίκ Ρωσ-
σικὰ 767,55100 ἡ τὴν ἀξίαν αὐτὸν εἰς δραχ-
μὰς ὑπο οἰκζόμενου ἐκάρτου ρουβλίου πρὸς
δραχμὰς 370 ὅσον ἐτιμᾶτο κατὰ τὴν ἡμέραν
τῆς ἀγοραπωλείας ὡς καί κατὰ τὴν ἀγω-
γῆν ἡτοι δραχμὰς 2072,40100 ἡ ὅσον πλειό-
τερον ἦθελον τιμᾶνται τὰ ὡς ἀνω 767,55100
κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς καταβολῆς τῶν ἐντόκων
ἀπὸ τῆς 9 Ἰανουαρίου 1908 ἕως ἐξοφλήσεως
τῶν ν' ἀπαγγελθῆ κατὰ τοῦ ἀντιδίκου προ-
σωπικὴ κράτησις ὡς ἐμποροῦ καί δι' ἔμπο-
ρικὴν αἰτίαν συναλλαγμένου νά κηρυχθῇ
προσωρινῶς ἐκτελεστῇ ἡ ἐκδοθησομένη ἀπό-
φασις καί νά καταδικασθῇ εἰς τὰ ἐξῶδα καί
τέλη, καί με τὸν παρὰ πόδας αὐτῆς κατάλο-
γον τῶν ἀγορασθέντων ἐπὶ πιστώσει καί πα-
ραδοθέντων τῷ ἀντιδίκῳ ἐμπορευμάτων, κατὰ
ποιῶν, ποσῶν καί εἰδῶς ὡς καί ὁ λογαριασμὸς
αὐτῶν. Καί εἰς ἐνδείξιν.

Ὁ λαβὼν Εἰσαγγελεὺς Ὁ Δ. Κλητῆρ
Κωνστ. Ροῦβλὸς Κ. Στεργίου

'Αριθ. 1048

'Ἀποδεικτικόν
'Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν δεκάτην ἐνάτην
(19) Μαρτίου τοῦ 1909 ἐνεκακοιστοῦ ἐνάτου
ἔτους ἡμέραν Πέμπτην καί ὥραν 4 μ. μ.
ὁ ὑποφαινόμενος δικαστικὸς κλητῆρ τῶν ἐν
'Αθήναις Πρωτοδικῶν Κωνστ. Στεργίου τῆς
ἐγγράφου παραγγελίας τοῦ δικηγόρου κ. Νικ.
Δάση πληρεξουσίου τῆς ἐν Πειραιῶσι ἐδρουσού-
σης ἐταιρίας «Ἀδελφοὶ Ν. Ἰβηνηταβελώνης
καί Μάνετης» ἀποτελουμένης ὑπὸ τῶν μελῶν
αὐτῆς Ἀσωλῆα Παναγιώτου καί Κωνστ. Ν.
'Ἰβηνηταβελώνη καί Ἰωάννου Μάνετη, ἀπάν-
των κατοικῶν Πειραιῶς, ὡς ἐκδόσεως τῶν δι-
καιωμάτων τῆς διαλυθείσης ἐν Πειραιῶσι ἐται-
ρίας «Μάνετης καί Ἰβηνηταβελώνης» μετέβην
καί ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελεῖα τῶν ἐν
'Αθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου δια-
μονῆς ἀντιδίκου Βασιλείου Λέντζου κάτοικον
πρῶτον Πειραιῶς, ἀντίγραφον ἐξ ἀπογράφου
ἐκτελεστοῦ τῆς ὑπ' ἀριθ. 102 τοῦ 1909 ἀπο-
φάσεως τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐν Ἀθήναις
Πρωτοδικῶν κλπ. πρὸς γνώσιν του καί διὰ
τὰς νομίμως συνεπειῶς ἐπιτασσόμενον ὅπως
τῷ πληρώσῃ 1) διὰ κεφάλαιον δραχμὰς χι-
λίας διακοσίας τεσσαράκοντα ἐννέα καί 50/100
(1249 καί 50/100) ἐντόκων πρὸς 9 ο/ο ἐτη-
σίως ἀπὸ τῆς 18 Φεβρουαρίου 1908, ἄρις
ἐξοφλήσεως, 2) δι' ἐπιδικασθέντα δικαστικὰ
ἐξῶδα δραχμὰς εἰκοσι πέντε (25), 3) τὰ τέλη
αὐτῆς δραχμὰς ἐνδεκα (11) καί 4) δι' ἀπό-
γραφον ἀντίγραφον, ἐπιταγῆν, παραγγελίαν
καί ἐπίδοσιν δραχμ. 9 καί ταῦτα: ἐντόκων
ἄλλως κλπ. Καί εἰς ἐνδείξιν.
'Ὁ λαβὼν Εἰσαγγελεὺς
Α. Σπυλιάνος Ὁ Δ. Κλητῆρ
Κ. Στεργίου

Ὅτι ἀκριβῶς ἀντίγραφον ἐκ τοῦ εἰς γεγράφ-
μου τοιοῦτου ὅπερ δημοσιευθῆτον διὰ τῆς ἐν-
ταῦθα ἐκδομένης ἐφημερίδος ἡ «Δικαιοσύνη».
'Ὁ πληρεξούσιος δικηγόρος
Ν. Λαφῆς

'Αριθ. 10441

'Ἀποδεικτικόν
'Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν ὀγδόην (8) Ἀ-
πριλίου 1909 ἐνεκακοιστοῦ ἐνάτου ἔτους,
ἡμέραν Τετάρτην καί ὥραν 4 μ. μ. ὁ ὑπο-
φαινόμενος δικ. κλητῆρ τῶν ἐν Ἀθήναις
Πρωτοδικῶν Ἀλέξ. Ἀντωνιάδης, τῆς ἐγ-
γράφου παραγγελίας τοῦ δικηγόρου κ. Ἀδ.
Χαρτουλάρη, πληρεξουσίου τῆς ἐν Ἀθή-
ναις ἐδρουσούσης ἀνομόμου ἐταιρίας ὑπὸ τὴν
ἐπωνυμίαν «Ἐμπορικὴ Τράπεζα τῆς Ἐλ-
λάδος», ἐκπροσωπομένης ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ
Διευθυντοῦ Γρ. Ἐμπεδοκλέους, κατοικοῦ Ἀ-
θηνῶν, μετέβην καί ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰ-
σαγγελεῖα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν, κα-
τοικοῦρομένων ἐνταῦθα, διὰ τὸν Βασιλείου Γ.
Ραζην, κάτοικον Πειραιῶς καί ἡδὴ ἀγνώστου
διαμονῆς, ἀντίγραφον τῆς ὑπ' ἀριθ. 1168
(1909) ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐν
'Αθήναις Πρωτοδικῶν, ἐξ ἀπογράφου ἐκτελε-
στοῦ, φέρον παρὰ πόδας τὴν ἀπὸ 7 Ἀπριλίου
1909, παραγγελίαν μετ' ἐπιταγῆς, πρὸς γνώ-
σιν του, ἐπιτασσόμενον ἅμα, ἵνα ἐμπροσθέντως
πληρώσῃ 1) διὰ κεφάλαιον δραχμ. 12500, 2)
τοὺς τόκους αὐτῶν πρὸς 9 % ἐτησίως, ἀπὸ
τῆς 5 Μαΐου 1908, ἕως ἐξοφλήσεως, καί 3)
τὰ ἐπιδικασθέντα ἐξῶδα δρ. 35, διὰ τέλη δρ.
11. ἐπὶ δὲ δι' ἀπογραφοῦν, ἀντίγραφον παραγ-
γελίαν, ἐπίδοσιν καί δημοσιεύσιν δραχμ. 18,
ἦτοι ἐν ὅλῳ δραχμ. 64 καί ταῦτας ἐντόκων.
Καί εἰς ἐνδείξιν.

Ὁ λαβὼν Εἰσαγγελεὺς
Δ. ΣΠΗΛΙΑΔΗΣ Ὁ Δικ. Κλητῆρ
'Αλέξ. Ἀντωνιάδης

'Αριθ. 10441

'Ἀποδεικτικόν
'Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν ὀγδόην (8) Ἀ-
πριλίου 1909 ἐνεκακοιστοῦ ἐνάτου ἔτους,
ἡμέραν Τετάρτην καί ὥραν 4 μ. μ. ὁ ὑπο-
φαινόμενος δικ. κλητῆρ τῶν ἐν Ἀθήναις
Πρωτοδικῶν Ἀλέξ. Ἀντωνιάδης,